

vel in qualitatibus diuisibilibus precedit ipsuz mutatur esse: et similiter quolibet mutatur precedit mutatio. Sed inuenitur hoc in generatione substantiali non propter aduentum forme substantialis que est in instanti: sed propter qualitates precedentes aduentu forme. Aduentus enim forme sequitur transmutationem que est in qualitatibus et est finis transmutationis illius et non est transmutatio: et considera in commento. 39. Debes tamen scire quod caliditas vel albedo. verbi gratia. inuenitur determinata. id est quod non inuenitur in actu nisi caliditas determinati gradus: et sic de alijs similibus. Nam quolibet ens naturale in actu perficitur sua operatio per quantitatem seu mensuram determinatam non cum quacumque quantitate ut ipse dixit in commento. 91. tamen illa quantitas seu mensura virtutis non aduenit tota simul. Sed pars ante partem semper sicut dictum est. nam ipsa est continua. Sed ille partes que sunt minores mensura determinata sunt in potentia. id est quod ad presens pertinet quod si priuaret seu remoueret agens illius qualitatis non remaneret in actu mensura minor mensura determinata. Sed ipsa desinet esse seu priuabitur. forte tamen ipsa non priuabitur in instanti. sed corrumptur: quod si agens non corrumptur vel remouetur in instanti. Et quauis corrumptur in instanti: forte hoc non est impossibile ex quo non est in actu: et etiam hoc inest forme secundum suam naturam. id est ut non inueniatur vel remoueat in actu in minori mensura non propter contrarietates que corrumpt ipsuz. Debes etiam scire quod diuisio et processus ad infinitum in his est in potentia sicut dixit in hoc loco et in multis alijs locis in isto libro. et considera. Nam ex dictis hic soluantur quedam difficultates posite contra illud quod dicitur quod agens corpus reum: cum reliquis conditionibus in agendo patitur. dixerunt enim. si sit. verbi gratia. aliqua quantitas ignis que patitur ab aliqua quantitate aque. verbi gratia. pugillus aque agit in pugillo ignis et contrario et quod sint coniuncti seu continui vel igni vel aque tres pugilli. verbi gratia. ignis vel aque que non patiuntur a contrario propter distantiam. Si igitur positio sit vera: sequitur quod vna res mouetur motibus contrarijs simul. nam ignis qui est quatuor pugillorum agit in vno pugillo aque et patitur a frigiditate aque vnus pugillus ignis: et ita positum est quod huic pugillo ignis sunt continui tres pugilli alij: et sunt fortiores aque. ergo ipsi agunt caliditates in illam partem ignis que reparatur in agendo in aqua. Sed illa pars posita est parti a frigiditate aque. secundum positionem ergo mouet ad caliditatem et frigiditatem simul. et responsio in hoc est quod relique partes ignis non faciunt seu producant caliditatem in parte continua seu iuncta eis nisi postquam ipsa fuit compassa a frigiditate et non a quacumque frigiditate sed a frigiditate existente seu inuenta in actu. Et ideo cum inuenitur in ipso frigiditas in actu incipit agere in ipsuz caliditas non ante. Et tunc non patitur amplius a frigiditate: non ergo mouetur simul ad caliditatem et frigiditatem. Et forte non est etiam ita remotum dicere quod vna conditio propositionis illius dicte est quod non sit hic agens: quod non patitur fortius in agendo vel in perseverando qualitate partis agere quod agit cum patitur: non autem sic est in exemplo posito. Sed tamen post hoc visum est mihi mutare sententiam de quibusdam rebus dictis hic. et vide illud quod notavi in commento. 23. octauo. et ex illo soluitur difficultas modo vero. Nam quis quedam pars ignis patitur in actu ab aqua cum egit in aqua: tamen relique partes ignis non agunt statim in actu in igne frigefacto: sed stant per aliquod tempus: et postea puenit ab eis in alia parte aliquis gradus caliditatis determinatus. id est minor qui potest esse in actu: et aduenit totus simul in instanti: et ante illud instans agebat in potentia et aliquo modo:

et quomodo cumque sit hoc non incipiunt relique partes ignis agere in illa partem ignis nisi quando iam aduenit ei frigiditas in actu. id est frigiditas determinata minor que potest esse in actu: et hoc aduenit in instanti. Debes etiam scire quod quousque quantitas cuiuslibet rei naturalis est determinata secundum quantitatem seu determinate quantitatis in magnitudine et paritate. verbi gratia. cor minimum vel maximum et similiter caro: tamen non inuenitur in ipsa. sed in quantitate minori magnitudinis illius rei prima pars secundum quantitatem et secundum ipsa est continua. Nam quolibet pars est semper diuisibilis: et hoc intendit Commentator in fine huius commenti: et considera etiam in commento. 39. bene. Item in commento. 60. vbi dicit. Quod impossibile est ut moueatur motu finito intelligit per hoc in magnitudine finita. Item in commento. 61. vbi dicit. Non est verum nisi in qualitate: et similiter in generato dissimilium partium. id est verbi gratia. cor generatur prius et postea alia membra: ut patet in libro de animalibus. Item in dicto commento paruz post vbi dicit. Et hoc quidem motuum quiddam est post quiddam manifestum est etc. Nota quod ex hoc etiam videtur quod non datur minimus gradus primo introductus: imo quolibet pars gradus est diuisibilis in infinitum. Vide commentum. 39. Veritas tamen de hoc apparebit magis inferius. Et si hoc debet intelligi de quolibet motu vel non. Item in eodem commento. vbi dicit. Et quod componitur ex finitis est finitum. id est ex finitis in magnitudine et numero. In commento. 62. vbi dicit. Et debes scire quod ex hoc apparet quod impossibile est infinitum moueri omnino. id est neque in tempore finito neque infinito. In commento. 70. in principio commenti. vbi dicit. Quod non est primum tempus in quo cessat etc. Nota quod ex hoc commento: et sequenti videtur etiam quod non datur minima caliditas primo introducta. Vide commentum. 39. et finem septuagesimi quarti. In commento. 74. in principio commenti. vbi dicit. Vult declarare quod transmutatum etc. Nota quod hec conclusio multipliciter intelligitur et semper est vera: potest enim intelligi quod in nulla parte temporis mensuratis motum est ipsum mobile: et omnes eius partes in termino ad quem: etiam potest intelligi quod mobile non est in aliqua parte illius temporis in illa dispositione. vbi gratia. in vno loco: et similiter de alijs. sed est in vna dispositione seu loco durante mutatione in vno instanti tamen. et in tali instanti non dicitur neque quiescere neque moueri. et hoc intendit hic philosophus. per hoc enim apparet ratio conueniens esse falsa. et vide commenta sequentia. In commento. 83. vbi dicit. Accidit enim huic ut sit de non esse in esse etc. Nota quod de hoc dictum est multum in 5. libro: et vide commentum. 8. alio. In commento. 85. quasi in principio commenti. vbi dicit. Quia hoc quod posuit quod partes eius etc. Nota quod hoc quod dicitur hic non contradicit rationi Commentatoris contra Themistium de toto et de parte in quarto huius commenti. 45. Ipse enim alio modo dicebat sperare moueri secundum partes: dicebat etiam quod mouetur secundum omnes partes simul: et tamen negabat totum moueri: et considera. In commento. 86. vbi dicit. Et quod indiuisibile dicitur illud. Vide commentum. 92. illic enim aliter distinguit aliquo modo. In textu commenti. 87. vbi dicit philosophus. Aut quiddam est in hoc: et quiddam in hoc. declaratum est etiam etc. Nota quod ex hoc etiam habetur contra Avempace: et vide textum commenti. quadragesimo octauo.

Ex libro septimo.

In septimo libro circa primam conclusionem scilicet omne motum habet motorem: eo quod nihil mouet a se. Quia hec demonstratio est multum nobilis: et est vni ex principijs necessarijs in declaratione primi motoris. Si. n. b. non esset potest quis dicere quod corpus

celestis sine aliquo alio motore mouet se: et sic non indiget motore separato vel mali. Et ideo hic. et in 8. probat B pbs. et omnes latini quos vidi multum confusi in hac demonstratione: id visum est mihi ponere dicta Auerrois in sua summa et in sua media expositione. postea declarabo illud quod videtur occultum in commento. Dicta enim alioz nolo mihi attribueri: hoc enim non est boni viri: et hec sunt verba eius in sua summa: in hoc loco. Arist. in principio huius septimi declarat. quod omne motus huius motorem: et quod nihil mouetur a se. i. quod motus in ipso sit motor: sicut potest quis putare in terra et aqua et alijs corporibus que mouentur a motore non extrinseco: et posuit ad hoc tres propositiones. Una earum est: omne quod mouet ex se primum est diuisibile habens partes. Secunda omne motus primum cum imaginatur aliqua pars eius quiescere: totum quiescit de necessitate. Tertia omne quod quiescit per quietem partis eius mouet ab alio de necessitate et motor in ipso est alius a motore. Prima autem propositio ipse declarat per illud quod iam declaratum est in 6. libro: quod omne motum est diuisibile in eo ex quo et in eo ad quod. Et per illud etiam quod declaratum est ibidem quod indiuisibile non mouet. Secunda autem propositio et est quod primum motum ex quo est huius presens: et primum cum imaginata sit aliqua pars eius quiescere: reliquum quiescit de necessitate: et non potest esse in ipso motor est per se nota cum intelligit illud quod intendit per primum motum. nam primum motum est illud quod non mouet. propter partem in ipso: sed est motus a se: et illud est in his corporibus simplicibus: tamen accidit dubitatio: mensura seu quantitas minima que potest esse in terra mota inscribitur nam motus huiusmodi et ex terra ex igni est primum motus: quia iste motus non potest esse parti eius. nam non inuenitur ignis minor isto: sed hoc est ita: quia mensura seu quantitates entium sunt determinate: et cum hoc est declaratum in de dispositione primi. manifestum est quod cum imaginati fuerimus aliquam partem eius quiescere: reliquum quiescit de necessitate. In quadam scriptura inuenitur quiescit naturaliter non de necessitate: et ut videtur mihi quasi in idem redit. nam per hoc intendit Commentator dicere quod quiescit non propter impedimentum aliquod extrinsecum necessitas ipsum non moueri sed dimissum sue nature non impeditur ab extrinseco non mouet. Cum autem in alia scriptura dicit quiescit de necessitate: intelligit quod non potest amplius moueri. Et sequitur hoc quod dicit et non est possibilis in eo motor: si enim esset possibilis in eo motus illa pars reliqua esset minimum illius entis: et sic esset minus minimo et minimum et non minimum: et illud quod fuit positum primum non esset primum. Tertia autem propositio: et est quod omne quod quiescit cum quiescit pars illius: motor est alius a motore: est etiam per se manifestum. Nam primo motus quod accidit ei huius. ipsius quiescere per quietem partis eius. manifestum est de necessitate quod motor in ipso iam destructus est: et quod motus remansit: et quod motor non est motus. Si enim esset motor ipsius motus non quiesceret pars remansens a primo motore. nam non est corrupta dispositio: per quam mouebatur. nam reliquum est corpus diuisibile et ipsius est motum seu mobile secundum quod est corpus et diuisibile: quia igitur quiescit reliquum per quietem partis scitur quod primum motum in ipso distinguitur vel diuiditur a motore. nam si ipsius non distingueretur ab ipso: ipsum non quiesceret per quietem partis eius: et si ipsum non quiesceret per quietem partis eius: non esset motus primum. In moto ergo sunt de necessitate due res. Una eorum est secundum quod est diuisibile et est res per quam mouetur seu que mouetur. Secunda est indiuisibilis: et est illa que cum conuulsum cessat motor et res illa est motor de necessitate. Talia igitur corpora simplicia motus primum in eis diuiditur secundum quod est motum: et est indiuisibile ex parte motoris: et idem motor in ipso est de necessitate aliud

a moto. Et diuisio accidit ei propter motum: et indiuisibilitas accidit ei propter formam: et ipsa est motor: et ipsa non mouet. Tunc dicitur quod forma non diuiditur sed diuisio est materia. Nam materia huius est ipsa est quia recipit diuisibilitatem in infinitum: sic declaratum est in 3. et forma non diuiditur isto modo. nam cum dicitur in minori quod primum quod est possibile esse in actu in illa specie corrumpitur de necessitate: tamen forma etiam recipit diuisibilitatem secundum istum modum. sed quia ipsa est extensa in materia: et sunt in ipsa partes infinite in potentia sicut in materia. Sed cum diuideret in actu ad partem minorem quantitate determinata illius entis corrumpitur forma. Sed non accidit hoc cum consideramus diuisio nem in quanto secundum quod est quantum primum. Et adiungit Commentator quod Arist. adiunxit secunde propositioni 3. et est quod omne quod quiescit per quietem partis illius naturaliter: ipsius mouetur per alio ab ipso. Declarata est illa ex hoc sermone veritas propositionum quas fecit Arist. in declaratione huius questionis. et declarauit quod omne motus in eo quod motus huius motorez postea ponit dubitationes: sed nolo ponere eas hic. quia in commento magno quasi ponit easdem. In media autem sua exponere dicit hec verba. Dico quod omne quod mouet in loco non a re extrinseca operis sit motum ab aliquo motore in ipso diuerso a motore. mota enim que mouentur ab extrinseco manifestum est in eis quod ipsa mouentur a motore diuerso a motore. Sed illud in quo accidit difficultas in eo sunt res que mouentur in loco non ab extrinseco: et maxime corpora simplicia: sicut terra et aqua et aer et ignis. Nam ista potest quis putare de eis quod mouentur ex se: et quod motor in eis est motus met. In aiali autem ut ex dispositione eius diuersitas moti in ipso a motore. nam manifestum est per se quod aia est motor in ipso et corpus est motus: ex quo prius motus eius per prouationem aie. Et cum hoc sit ita cum dicimus omne motum habere motorez indiget declaratione. et demonstratio huius est: quia motus per se quod danda est primum et quod danda non primum. Et primum est illud quod non mouet quia pars eius mouet per se vel potest moueri sicut motus minoris partis terre et aque que est illa que non potest recipere formam a qua magnitudo minor ipsa. nam hec magnitudo est determinata in corporibus naturalibus: et non primum et est illud quod mouet totus: quia pars eius mouetur per se: sicut motus aialis in loco propter motus caloris naturalis qui est in ipso: et sicut motus aque que est maior minima propter motus minime. Et est manifestum quod motum non primum mouetur ab alio: et ipsum est motus primum. Manifestum est ergo quod si sit aliquid mouens se ita quod motus in ipso et motor sit una res mouet quod operis sit primum. et cum hoc sit ita. considerandum est. an sit possibile ut sit hic motus primum quod mouet a se et quiescit a se. Et dicam quod omne quod mouet a se ipsius quiescit a se: et illud quod quiescit a se non quiescit per quietem alterius: et cum verificatum est nobis quod omne quod mouet a se non quiescit per quietem alterius manifestum est quod sequitur secundum oppositum contra dictorum seu secundum contra positionem quod illud quod quiescit per quietem alterius non mouet a se: et illud quod non mouet a se mouet ab alio. Concludit ergo ex his quod omne quod quiescit per quietem alterius ipsius mouet ab alio. Cum autem hec propositio fuerit nobis verificata nos possumus declarare quod omne quod mouet per se et primo mouet ab alio. Nam declaratum est in sermone precedenti quod omne mobile est diuisibile. Ponat ergo aliquid motus primum quod sit a. b. c. dico quod a. b. diuiditur de necessitate ex quo declaratum est quod omne mobile est diuisibile. Diuidat ergo in c. et sequitur de necessitate: quia ipsius est primum cum positum est quod quiescere. ut vbi gra parte c. b. et hoc est possibile in quilibet motore huius quod ipsius est motus quod quiescit a. b. totum. nam si a. c. b. residuum mouet vel potest moueri non esse a. c. b. secundum suam totalitatem primum motus: et iam posuimus ipsius primum. huius igitur

est impossibile. De necessitate ergo sequitur q̄ cum quiescit c. b. qd̄ est pars: q̄ quiescit a. c. b. qd̄ est totum. Et cū a. b. c. quiescit per quietem partium eius ipsum de necessitate quiescit per quietem alteri. nā totū est aliud a pte. Et iā declaratū est prius in f̄mone vli q̄ oē qd̄ quiescit p̄ quietem alteri ab ipso mouet p̄ motū alteri ab ipso: sequit̄ ḡ ex h̄ de necessitate q̄ motū. a. b. c. primū ḡ qd̄ primū mouet ab alio: et cū declaratū sit hoc de motu p̄mo: declaratū est q̄ oē motū absolute mouet ab alio: nā primū motū in loco est illud de quo accidit dubitatio. Utz aut̄ ē hic aliqd̄ p̄mū motū facilliter possum̄ puenire i cognitionē hui⁹ ex his q̄ dicta sunt: et iō tacuit de hoc Ari. et iā qd̄ā p̄ter nos mot⁹ fuit de hoc in. 8. Si enim nō eēt in aliqd̄ motū a se p̄mū motū: essent in moto ptes̄ infinite in actu: qz sequit̄ q̄ oēs sint mouentes et mote simul: et causa in eē moti p̄mi nihil aliqd̄ est q̄ diuersitas motoris in esse a moto: nā si motor in re eēt ipsū met motū nō eēt hic motū primū. Nam declaratū est q̄ oē mobile est diuisibile ad semp̄ diuisibilia: et h̄ met est cā q̄ cū ponitur pars ei⁹ quiescere q̄ quiescat totū: nā si ipsuz eēt motū a se et quiescit pars eius possibile esset in reliquo pars ei⁹ moueri et nō quiescere nisi p̄ accēs et nō quiesceret nāliter p̄ quietē alterius: et ideo hec dem̄stratio est de genere dem̄strationū a signo: nā in hoc declaratur prius p̄ posterius: et iā accidit multis hoib⁹ in hac dem̄stratione maxima difficultas: ita q̄ nos etiā p̄fusi fuimus de hoc per aliqd̄ tēpus: et fuit difficile nobis itelligere p̄funditatē Arist. in hoc: et cā hui⁹ fuit q̄ nos nō cogitabam⁹ de p̄ditione quā posuit Aristo. de moto posito. Vel q̄ motū positū est q̄ sit p̄mū. Nam cū nō ponit̄ hec p̄ditio non verificat̄ dem̄stratio. Et ex hoc accidit multis hoib⁹ cū nō itelligūt istā dem̄strationē q̄ p̄questi sunt de Aristotele: ita q̄ Salienus scripsit suum tractatū famosuz. Auēpace autem qz nō cogitauit hāc p̄ditionem idagauit verificare hanc dem̄strationē sine hac p̄ditione: et deduct⁹ fuit in hoc p̄cedere alia via a via Aristotelis: et putauit ipsā eē viā Aristotelis: et hoc declarabitur tibi ex verbis ei⁹ in libro suo in principio hui⁹ libri. P̄terea nō puenit ad nos declaratio hui⁹ dem̄strationis ex verbis expositozū. Nam Themiſtius omisit hoc a suo libro et etiā a libro Alexandri ḡ et additionē que peruenit ad nos omiſsa de claratione hui⁹: postea puenit ad nos Alexander in B loco et inuenimus dicta ei⁹ conuenire cuz hoc qd̄ scripsimus de hoc sermone longiore: sed forte est magis difficultis. hec sunt verba Auerroys. Tu ergo vides int̄tione hui⁹ dem̄strationis: et in quibus fundat̄: et q̄ est dem̄stratio a posteriori. Et ex hoc p̄ error latinoz̄ expositozū in hac dem̄strationē. ipsi. n. oino deuſat a via Aristotelis: et fecerūt dem̄strationē Aristo. multū debilē et confusam: et nō solū hoc: imo litigāt p̄tra cōmētatozē dicētem hanc dem̄strationē esse a signo. et quidaz̄ arguūt contra cōmētatozē: et quidā r̄ndent p̄ ipso: et nullus eozum itelligit ei⁹ int̄tione. et hoc facilliter pōt quis dephendere ex dictis eoz̄ et ex dictis cōmētatoz̄is hic. et hec est int̄tione cōmētatoz̄is in cōmēto. In p̄mo. n. cōmēto pōit int̄tione: vbi dicit in hoc tractatu icipit p̄scrutari. Vñ oē motū habeat motorē: et in eodē cōmēto: vbi dicit q̄ istud motū de quo vult p̄scrutari. i. q̄ mouet per se. Debet esse motū fm totū nō fm partē et̄. Et in cōmēto sequēti: vbi dicit. Et necesse ē eē hic p̄ma mota: qz corpora nālia nō diuiduntur in infinitum in eo q̄ sunt corpora nālia et̄. Iuidē. n. declarauit q̄ ipse itelligit p̄ motū scōm totum illud qd̄ est primū. i. q̄ minus ipso nō pōt moueri: et ideo est motū primuz̄ fm totum: et si quiesceret aliqua pars eius quiesceret totum. Illud autē qd̄ moue-

tur: quia pars eius mouetur et mouetur cuz ipsa reliq̄ partes illius non est primū motum fm q̄ intendit hic de primo moto. Et ideo dicit post hoc in hoc cōmēto: q̄ hoc. i. qd̄ mouetur totum: quia pars eius mouetur est cōpositum a motis multis: et consideratio hic est de moto vno primo: et per hoc sciatur in cōposito plus q̄ ex vno primo moto sicut dicit postea in commento secundo. Et considerat in commento. 44. octauū: et etiam commentū. 43. et etiam commentum decimū. et 21. hui⁹: et cōmentum. 22. quarti celi. et etiam. 31. octauū: et vide etiaz̄ commentum. 27. octauū. et 28. et 33. et etiam cōmentum 91. sexti libri. Intendit ergo hic commentator per primū minimum naturale in qualibet specie: qd̄ si mouetur: mouetur fm totū: non quia pars eius mouetur vel potest moueri. vnde quia nos videmus motum remanere fm plures partes: et fm conditionez̄ necessario requisitam ad ipsum moueri. idest q̄ ipsum remanet diuisibile: et tamen nō mouetur nec potest moueri: scimus de necessitate naturam motoris esse aliam a natura moti. Si cut enim quia videmus animā mortuū remanere et ipm̄ nō moueri: scimus q̄ anima est motor: et q̄ motor est alius a moto: ita proponitur etiaz̄ hic: neq̄ obstat modus declarationis tertie propositionis in sua summa et in cōmento. quamuis enim videatur diuersus: tamen cum cōsiderabuntur ambe redeunt ad vnam int̄tione: et vna declaratio perficit modum declarationis alterius. Non sidera ergo quanta fuerit profunditas Aristotelis phisophozum omnium principis et sui cōmētatoz̄is Auerroys: q̄ etiam in his in quibus locuti sunt perfecte: quāuis parum obscure: fere omnes philosophantes sunt cōfusi. Quid ergo erit de his de quib⁹ nihil locutus est. Johannesannes autem de Jan. multum debiliter itelligens circa hoc: sic format hanc dem̄strationem. Supponit enim primo q̄ omne qd̄ mouetur est diuisibile. scōdo nihil prohibet conditionalem seu propositionez̄ hypoteticā esse veram: cuius antecedens est fm̄ pliciter impossibile: ad dēns: huic cum aliqua conditionalis seu hypotetica ē vā q̄rūcūq̄ eius ans sit impossibile: oē illud ē falsuz̄ ex quo sequitur destructio et falsificatio illi hypoteticę. v. g. Si dicerem⁹ q̄ aliqd̄ volatile ē p̄ se retēibile in aere: ex quo sequeretur istaz̄ esse falsam. Si asinus volat asinus habet alas. 3. q̄ cuz aliqua dispositio debetur alicui subiecto p̄ se primo: neq̄ oportet eaz̄ remouere ab ipso si remouetur a quocūq̄ alio. 4. q̄ si pars alicuius mobilis quiesceret: quodcūq̄ sit illud ipsum totū nō mouetur per se primo. tunc format rationez̄ primo sic. Omne illud qd̄ quiesceret si aliqd̄ alterū quiesceret mouetur ab alio vel non mouet a se ipso p̄ se et primo. hec p̄ ex 3. suppositōe. Sz omne qd̄ mouet quiesceret si quoddam aliud quiesceret igit sequit̄ q̄ nō mouet p̄ se et primo. hec p̄ ex alijs suppositionib⁹ p̄missis. ḡ et̄. Et format ea sic. Si aliqd̄ moueret a se ipso p̄ se et primo: tūc nō o3 q̄ si pars eius quiesceret et ipsuz quiescere. i. nō moueri per se et primo: sz hoc est falsuz̄. ergo et primū: falsitas cōsequētis est manifesta ex suppositōe q̄rta. et p̄ntia manifesta ē ex 3. Et format ea sic. illud est falsuz̄ et impossibile ex quo sequeretur destructio hypoteticę vere et necessarie. hoc p̄ ex 2. suppositōe. Sz si aliquid moueret a se p̄mo sequeretur ex h̄ falsitas cōditionalis: que simpliciter est necessaria: et hoc p̄ ex 3. suppositōe. ḡ. Sz tunc ipse dubitat sic dicens. p̄ illā rōnem p̄baretur nō solū q̄ nihil mouetur a se p̄mo sz q̄ nihil potest moueri primo arguēdo sic. illud qd̄ quiesceret si aliqd̄ illi quiesceret nō mouet p̄ se et primo: sz oē qd̄ mouetur quiesceret si quoddā illius nō moueret. ḡ. maior p̄ ex 3. suppositōe: et minor apparet. nā oē qd̄ mouet habet

partes: et si pars quiesceret totum quiesceret. ergo etc. Et ite per tertia suppositione, pbaretur qd triangulus non hz tres etc. qz habere tres remouet a triangulo si remouetur ab alio. s. a figura: similiter risibilitas no inest homini p^o qz remouet ab hoie si remoueretur ab alio. s. ab aiali. Ad que respodet sic dicens qd hec tertia suppositio sic dz intelligi. Cu aliqua dispo inest alicui subito pmo non oz eaz remoueri ab illo per remotione ab alio cu istud aliud sit extraneu et diuersuz ab alio respectu illius dispositionis vt homini respectu risibilitatis est extraneus asinus. Et io si risibilitas remouet ab asino no sequit eam remoueri ab homine. Sed si illud aliud no sit extraneu subito respectu illius dispositionis: tuc p remotione ab illo alio remouet a subito: sicut p3 in exepis. mo dico qd moto absolute no e extraneu habere partes respectu huius qd est moueri: imo hoc est ei necessarium: s3 ei qd ponitur per se et pmo moueri a se ipso extraneuz est oio habere ptes: qd sic p3. qz si aliqd habeat ptes moueat se ipsuz p se et pmo: tuc qlibet pars se ipsaz mouebit p se: et sic vnu et idez simul et fm idē erit mouens et motu s3 eundē motuz. et ulterius erit in actu et potentia simul et fm idē et respectu eiusdem. Un manifestu est qd pars est ad extraneu ei qd mouet p se et pmo a se ipso ppter qd. Si aliqd moueret a se ipso: no debet remoueri ab eo per remotione a pte: sed vt dicebat pars no e quid extraneum ab eo qd mouetur respectu huius quod est moueri: imo est ei necessarium et per se. Et ppter hoc si moueri pderet remoueri a parte huius qd pmo mouet bene sequeretur illud no moueri pmo: et io no valet illa obiectio. Hec sūt vba eius: et quasi s3 hac via pcedūt oēs latini: s3 certe si sic intelligat no solu no erit demonstratio: imo erit error et confusio vt bene intelligentes possunt videre: ipsa etiaz respōsione data qua dat iste ho quis in se sit veru. s. qd si illa suppositio tertia sit vera opz eū sic itelligere. Na statim sequit destructio multarū rōnum postaz ab ipso p pho: io sua dicta sunt vana: et tu cōsidera tertiā suppositione sic itellecta et sua vltimā rōne: non. n. sequit illaz cōditionale esse falsā. Et ad pbationē per tertiā suppositione dico vt ipse dicit. Clez e si sit extraneum: sed hoc no est extraneu: pma ēt suaratio et secūda peccat maifeste: et nihil cōcludunt tertia suppositio sic itellecta. S. phs argui cōtra pla. dicentes nāz motoris non distingui a nā motu. Et Lōmen. dicit qd hoc appet dubiu in clemētis: mo demonstratio phi sic itellecta no est ptra pla. nec declarat illud qd est dubiu in elementis: hoc autē qd iste dicit qd rōndeo qd ei qd ponit moueri p se et pmo a se ipso extraneu est etc. falsum est. Mobile eni fm qd mobile hz partes. S. illud qd cōpetit alicui rōe generis seu magis cōis: non pōt remoueri ab illo rōne differentie seu min^o cōis: modo habere partes competit mobili in eo qd mobile: ergo a nullo mobili potest hoc remoueri siue eē extraneu. Quis enim forte no hz ptes rōne qua mouet a se pmo: si eēt aliqd tale tñ hz et ptes rōe qua motu ē: et io no est ei extraneu: et hoc sufficit. S. no est per se nota vel saltē per istā demonstrationē phi hic qd sit extraneum illi qd mouet p se pmo habere partes. Illud autē qd dixit qd sequeret qd idē simul erit mouens et motu etc. no est ad ppositū suum: siue enim ponat hoc pmo siue no: rō phi: in 8. pbat esse ipossibile qd motoz et motu si vna nā oio: n̄ ergo quia pmo. S. fm istum hec demonstratio no pbat aliqd de partibus essentialibus sed de q̄ritatiuis. in. 8. aut de eēntialibus non de q̄ritatiuis. Ceteras tñ ē qd hic pbat illud idē vno modo: et in. 8. alio mo: et magis pplete: vt dicit expse Lōmē. in mltis locis: et maxie. 33. 8. et vigesimo q̄nto: q̄rti celi: et ex hac d̄mōstratione p3 qd n̄

bil mouet se pmo: ita qd eadē nā oio vera sit mouēse se et mota a se. Nota qd si vltimuz motu mouet oia q̄ sunt supra ipsum in mobilib^o sic ordinatis mouent vel mouebatur qm̄ incepit iste motus illoz: et ideo si primū desinit moueri: no opz oia alia desinere a motu: qz iaz p̄mū forte deducit alijs mobilib^o virtutē seu aliquā ipressiōnem per qua moueri possunt s3 illū motu quē incepit per aliqd tempus. vnde necesse est p̄mū motuz ex se icipere motum: no tñ oportet qd cum ipsuz quiescit ab illo motu icepro qd statiz oia quiescāt: et per hec soluunt difficultates modernoz no bene itelligentiū vba Lōmē. in respōsione ptra Gal. de corde in hoc 7. In cōmēto quinto: vbi dicit. s. vt sit vnus motu nūo. Nota qd videtur ex sequentib^o qd sufficit motum esse vnu secūdam continuationem vel p̄guatione. et cōsidera. In cōmēto. 9. vltus finē: vbi dicit id est qd ois motor et motu inter que non est mediū sunt cōmūnia. s. in hoc qd locus eoz est vnus et si p̄mus motor etc. Quid dicere qd hoc ē cōmune cuilibz motor et moto iter que no est mediū qd locus eoz est vnus. S3 si motor sit sepat^o a mā attribuitur loco corporis moti ab ipso: nā ipse non est in loco nisi qz motu in ipso est in loco: nā ipse non est forma in corpore quā sit cū corpore: et io no attribuit loco nisi ppter motu: sed si motor non est sepat^o tūc motor et motu ab ipso imediate sunt in loco: qz sunt simul i vno loco: et illa que sunt in vno loco sicut cōpositū ex mā et forma d̄ de eis qd sunt in vno loco sicut dixi. In textu cōmēti decimi: vbi dicit. Cum motus attrahentis cū singularis est sit velocior. Circa hoc vide textum nouuz in hac parte: et vide cōmētū vbi soluit scōaz durationē et i fine cōmēti. In eodē textu parū ante vbi dicit et latio et iolutio. Per inuolutionē itelligit circulationē. In cōmēto. hui^o text^o: vbi dicit: et silis talis est: ois motor in loco est etc. i. nā circūlatio vt dcm̄ est reducif siue cōponif ex his. De latioe esse dicitur est quomō reducif ad tres spēs iam dictas. Itē in eodē cōmēto: vbi dicit. S3 querit quomō eiciens etc. De hoc vide cōmētū. 28. tertij celi. Illic eni ponit in hoc duos modos. Itē in eodē cōmēto: vbi dicit. Ad hoc autē qd querit qm̄ plura trahentia vident etc. Nota qd in sua sūma ponit h verba: postq̄ posuit ibidez quasdam difficultates dicit r̄ndendo. Dicamus qd p̄ncipiū illius qd positū est hic est qd motor cū fuerit corporeus non mouet nisi cū mouet: et hoc v̄ per se eē manifestū. Sed dubitat de hoc de lapide attrahente ferrū et reliqua corpora q̄ mouet et no mouent: s3 hec dubitatio soluit. Na ista corpora mouet alio modo a modo scōz quē sequitur per ipsuz qd mouetur corpus cum mouet. nā ipse. s. lapis attrahens et silia eius mouent fm finem sicut mouet superficies aque seu circūlatio ei^o terrā. Illa autē mouet fm efficiēs. et io opz de necessitate vt moueant: et vlt ferrū in hoc motu mouet ex se: et no est ita de moto p aliud corpus extrinsecū cū mouet ipsuz: nā ipsuz mouet ipsuz ad aliquem finē: et illud qd v̄ de lapide attrahente: etiam de Ambra seu de saphiro et similia istoz qd ipsa mouet attracta ad ipsa mediāte aere per aliquā sp̄z mutatiōis: et cū puenit ad attractā formam per illud qd est in sua natura recipere ipsam: mouetur ex se ad ipsam: et signum huius est illud qd videtur in lapide saphiro: nā ipse no attrahit paleā donec fricat et calefiat: et ipse non attrahit nisi ad distantiam determinatā et magnitudinē determinatam attrahentis et attracti. et qd maius videt qd sit in hac dispositione per ignē: et v̄ qd qlibet istoz attrahit per nām ignis que est in ipso cum habitudine que est inter ipsum et attractum ad ipsum. et no est mirū si mouetur res. que

se h3 p modū māe ad rem q̄ se h3 per modū forme. nam ignis quasi mouet ad mām sibi conueniētē z e contrario sue nāe: sicut accidit in flāma z in licinio cuz positū est in lucerna directe: ita q̄ pueniat sum⁹ descēdēs ab ipso ad lucernā. Tu. n. vides ignē moueri inferi⁹ sup illū fumum ad liciniū. Circa hoc vltimū dictū Cōmēta. nota q̄ ipse met cōmentator in sua sūma in lib. methēozoz dicit q̄ illō qd̄ appet esse magis verū est q̄ iste mot⁹ nō est vn⁹. i. q̄ mobile nō est vnū. S3 est p̄tinua ḡnario p partē post partē in illo fumo: z nō est mot⁹ verus z hoc asserit oīo in sua me⁹ expōne in eodē lib. methēozoz: z sine dubio hec est itentio p̄bi ibidē. Cū hoc tñ videt stare causa seu res quā hic ponit cōmētator: q̄ vna pars illius sumi inferioz est altera. Uel forte locut⁹ est h3 apparētia. Tñ in sua dicta sūma methēozoz ipse de hoc aliq̄liter dubitabat. Itē in eodē vbi dicit nutrimētū arborū: nota q̄ de arborib⁹ videt hoc magis seu de plātis: in eis enīz nō sunt filia seu filii attrahētes: z iō opz dicere q̄ nutrimētū mouet ad mēbz sicut ferrū ad magnitudinē. In cōmēto. ii. vbi dicit. Ergo dēsum z rarū sunt de q̄litate zc. Circa hoc vide suā sūmā lib. de aīa. ca. de tactu. Itē in cōmēto. i. vbi dicit. Et cū accidit aīatis alterari sine sensibus. i. qñ dormiūt maxime p̄funde. In cōmēto. i. in fine cōmēti vbi dicit: siue motor fuerit p̄mus. i. tantum si nō est nisi vn⁹ motor. In cōmēto. i. s. circa hoc qd̄ dicit: ita vt mihi videt est itelligēdus iste locus. Densitas. n. zc. Circa hoc vide cōmētū. 85. quarti. z nulla ē p̄dictio: ibidē. n. loquit de raro z denso: hic autē de raritate z dēnsitate. nā ibidē dicit q̄ dēnsuz qd̄ fit ex raro est illō qd̄ h3 quantitātē minozē seu extrēsiōnē: z rarū oppositō mō: hic autē diffinitur raritatē q̄ est transmutatio ad maiorez quāritatē. Uel dicamus q̄ rarū z densum sunt aliq̄ mō in qualitate: z aliquo mō in quantitate: z aliquo mō in positione. Sed circa respōsiōnē p̄maz est difficultas. nam si raritas est qualitas: rāz eēt de p̄dicamēto q̄litas: z cōsidera de hoc. nā quīs raritas sit qualitas nō est remotū q̄ rarū fm q̄ ipm est maior q̄ritas vel extensio sit de p̄dicamēto q̄ritatis. z cōsidera in fine cōmēti se querit hoc. In cōmēto. 20. vbi dicit. Ut ferrū prepa ratur ad terstudinē ad recipiēdū lucem z alios colores zc. Nota q̄ videt q̄ hec sit opinio Themistij z theo p̄brasti de intellectis: z vide in 3° de aīa. z forte si recte itelligat erit cōueniens positioi Averrois. s. si itelligat q̄ nō est ibidem in intellectu mutatio que est mot⁹: z cōsidera versus finē cōmēti. Videt enī q̄ opinio sua hic est q̄ intellecta nō sunt in intellectu fm q̄ sūt res q̄ nō fuerunt: sed p̄ducunt in intellectu: sicut fit relatio in colūna sine motu colūne: sed per motū hoīs qui mouet: z similr sunt intellecta in intellectu cū in sunt nobis forme imaginatē eo mō quo declaratū est in 3° de aīa. absq̄ motu in intellectu. Itē in eodē p̄mēto: vbi dicit. Statim fit in nobis spēs vltis absq̄ eo q̄ in ipsa fiat transmutatio. i. transmutatio q̄ est mot⁹: z si sic itelligeret hoc: esset hec positio vā: z si nō: est h3 opionē Themistij. In eodē cōmēto versus finem vbi dicit. sed querit hic: quare tacuit zc. In fine sui sermonis de his dicit: z forte zc. i. z videt q̄ similis sit dispō in potētis nālibus. i. q̄ ipse sequitur p̄plexiones. z p̄plexiones sequunt transmutatiōnē passibile: ita q̄ in eis est alteratio: ita in potētis nō ē mot⁹. Itē in eodē: vbi dicit. Tūc dignior erit vt nō sit alterata. i. alteratio z est p̄ma qd̄. Et idē itellexit d̄ alterata z alteratiōe. Itē in eodē cōmēto vbi dicit. non q̄ hec sit opinio eius. i. q̄ nō est opinio sua q̄ nō sit alteratio in intellectu: imo est itelligēdo alteratiōnē nō p̄prie: sed p̄fecti uā q̄ itellectiōēs vere sūt. In p̄mēto. 26. in fine vbi

dicit. Idest qd̄ accipit in definitiōe dupli zc. Nota q̄ tñ eq̄litas dicit de q̄ritate p̄tinua z discreta equo ce nō fm pus z poster⁹: z p̄sidera in cōmēto. 34. p̄mi poste. z. 38. In cōmēto. 27. in fine vbi dicit. Et h̄ nomē p̄unctio quo vtit in rei v̄itate est p̄tinuatio. Vult dicere h̄sed nō semp vt p̄z cōmēto. 21. z. 24. Uide ēt textum. 24. In cōmēto. 28. vbi dicit: z sic eq̄lis hēbit eandē rōnē in numeris zc. i. cui⁹ p̄riū declaratū est. ipse enī z declarat h̄ in mltis p̄mētis p̄mi posteriorū. p̄mēto. 74. z. 38. In cōmēto. 29. vbi dicit. necesse est vt vn⁹ trāsmutari transmutatū sit vnū zc. Circa hoc vide in. 2. posteriorū cōmēto. 94. z. 22. z ex hoc p̄z q̄ forma generica vera differt a forma specifica nō h3 rōnē tantū. Itē in eodē p̄mēto in fine vbi dicit: z geometer decipit in hoc zc. Vult dicere q̄ Geometer errat in hoc. i. q̄ ipse putat q̄ linea recta est eq̄lis circulari: q̄ linea vel magnitudo recta pōt fieri circularis vel per nāz vel per artē: hoc autē nō est necessariū. nā quīs linea recta possibile est ipam fieri circularē: tñ linea recta ipsa existēte recta z h̄ntē modū recte ipossibile est ipam esse eq̄le circulari ipsa remanente circulari: z si sint due linee recte eq̄les z vna eaz postea fit circularis: quīs scit mēsurā circularis per rectam: nō tñ mensurat circularis per rectam: z quō cūq̄ sit circularis nō mensurat per rectam vt hec circularis z hec recta: q̄ in hoc casu recta mensurat cui accidit fieri circularis: n̄ enī scit mēsurā circularis vt circularis: sed vt circularis sūt recta. Et per hoc soluit dubi⁹ Burlei. In sua autē sūma in hoc loco sic dicit. Neq̄ mot⁹ rect⁹ neq̄ circularis dicit de eis veloci⁹ z tardi⁹ fm vnū modū seu intētiōnē. Si. n. hoc esset ita mot⁹ rect⁹ esset eq̄lis motui circulari: z si hoc esset ita eēt linea recta eq̄lis linee circulari: z nō est ita. nā linea recta nō applicat seu p̄iungit vel p̄tinuat eq̄liter super lineā circularē neq̄ partes ei⁹ sup ptes ei⁹: eq̄litas. n. iuenit in motu p̄ magnitudinē. Qu autē dicit geometre q̄ circulus ē eq̄lis q̄raro tali: z q̄ linea recta est eq̄lis linee circulari: hoc dicit p̄pter p̄tinentiaz. vbi grā. Illud qd̄ p̄tinet iste circulus z linea est eq̄le ei⁹ qd̄ p̄tinet q̄dratū. In cōmēto. 30. vbi dicit. D̄ria autē trāslationis zc. Nota q̄ hec p̄pō pōt ampliari. s. q̄ d̄ria aliquid spēs d̄z esse de nā generis in quo est illa spēs. In cōmēto. 32. in fine: vbi dicit. Et si in genere zc. Nota q̄ nūc sic itelligo hoc. Si calefactū in eo qd̄ calefit differt spēs ab illo qd̄ frige fit mot⁹ calefactiōis. s. mot⁹ ad caliditātē differt spēs a motu frigiditatis z sile in genere. In cōmēto. 35. circa illā p̄pōnem: q̄ oīs motor qui mouet aliqd̄ motū p̄ aliqd̄ spaciū zc. Nota q̄ itelligo hāc esse verā cū corpoz mouenti seu motorz inest pō mouere ouplū illi⁹ mēsure in illo tpe: z si nō: nō: z p̄sidera in p̄mēto 7. 4. Ibidē enī videt q̄ h̄ sit verū simplr. Erīt q̄ veruz cū nō erit resistentia ad motū z ad velocitatē: nisi p̄pter mediuz vel forte resistentia est aggregatum ex medio z ex moto z corpoz mouēte. i. resistentia aggregata ex his oībus. Et tūc si pō motiua duplr puenit illa res in illo tpe ad duplū illi⁹ spaciū: z silt ēt cū diuisim⁹ motum fm istū modū. Et forte ēt itelligit sic. nā cū pars terre. vbi grā. mouet iferi⁹: z mouet acrē duplū eius mouebit illū acrē in mediate tpe: z silt duplū illi⁹ acris in equali tpe: nam in motu eltoz nulla est resistentia nisi p̄pter mediuz vt declaratū ē in. 4. Cū igit duplice motor mouebit illaz rem in illo tpe per duplū spaciū. Et fm istū modū: est etiā cū diuisimus motū z remansit motor sicut fuit: z de hoc bñ p̄sidera. In eodē cōmēto vbi dicit: licet nō sit p̄pōtio inter potentias motiuz z mobiles. i. vno modo: vt dicitū est supz: z vide causas successiōis in motu. s. q̄re nō est ēt in istā in. 4. li. cōmēto. 7.

Ex libro octauo.

Circa phemiu octauu libri: vbi dicit. *Q*uod est
 hois in sua vltia pfectioe est ipm esse pfe-
 ctu p scias speculatiuas: et q ista dispo est
 felicitas vltima: et fm fatuos vita eterna.
 Nota q fm q appet ex manifesto sui ser-
 mōis videt hre opione Alpharabū q di-
 xit vltimā pspertatē vel felicitatē pssistere in speculatioe:
 et maxie dei et intelligētiar: et q nulla est alia felicitas: s
 tamen nullo modo est de intentioe pmentatois. vt patz
 3° de anima. et in questionib⁹ meis de hoc. Sed intentio
 sua est hic q hec est vltima felicitas que acquirē per vo-
 luntatem: vt declaratū est in questionib⁹ dictis: pter istā
 tamen est alia posterior: que est adeptio intellectus agen-
 tis: tamen illi quos vocat hic fatuos nō sic intelligūt vi-
 tam eternā: ipsi. n. nec speculationem nec adeptioē intel-
 lectus agentis vocant vitā eternā: quāuis. n. per adeptio-
 nem intellectus agentis acquiritur aliquo mō eternitas:
 vt declaratū est in questionibus dictis: tñ ipsi nō intelli-
 gunt hoc: neq intentio eorū fuit hec. Vel forte possum⁹
 dicere q cōmētator negat hanc eternitatē esse formali-
 ter felicitatē. Reliqua autē que vident esse obscura in li-
 plo glo sunt clara per dicta ab Auerruy in expositione li-
 bri polliticoz platonis: qui iā traductus est per me do-
 minationi tue: et ideo nō oz amplius de hoc dicere: et qz
 etiā in prologo pmi libri multa declarant. *C*n cōmen-
 to pmo: vbi dicit. ego autē cū hoc qd credebā et. Nota
 q intentio cōmētatois pz bene pndera⁹ cōmē. no-
 nū. *C*n pmeto. 2. vltis pncipiū: vbi dicit. et Anaxago-
 ras opinabat. Dubiū. n. videt qz non vī q hoc vltimū
 sit dictū Anaxagoze per ea que dicta sunt pmo physico.
 et vide illie. forte tñ hoc sequit ex sua positione. *C*tem
 in eodē cōmento circa opinionez empedoclis: vbi dicit.
 Partes vero mūdi et. Nota q ex hoc etiā pōt quis ac-
 cipere rōnem p Empedoclem. De opinione autē Pla. de
 generatione mūdi nihil ad presens dico. Quāuis enī sua
 dicta hoc qd pba narrat de ipso affirmāt. vt i Thimeo
 nō solū ex verbis: sed ex ppositionibus et fundamētis et
 modo pbatōis: tñ dominatio tua ppter magnā pspi-
 cacitatem ingenij et platonis amozē sic vult glosare vt s
 non dicat: sicut etiā multi asserūt platonici. *C*n pmen-
 to. 4. vbi dicit. Tunc duo ddictoria essent in eodē subo
 et in eodē tpe. s. potentia motus et. Vult dicere potentia
 vt incipiat mouere: et motus in actu. *C*tem in eodē pme-
 to paruz post: vbi dicit. Generatio. n. est motus. Nota q
 accipiēdo motū pprie dictum hec est vera. Generatio
 est motus. accipiēdo generationē pro alteratione pce-
 dente generationē que terminat ad ipsaz. Si vero gene-
 ratio accipiat pro aduētū forme subalis: tunc nō est mo-
 tus pprie dictus. Verū est tñ q cōpositū non fit a moto:
 siue ab eo qd est in potētia tñ: quia mā nunq est nuda a
 forma: et ideo fit ab ente in actu: hoc tñ nō est p se. vt pz
 pmo physicoz: et libro celi. *C*n cōmēto. 7. versus pnci-
 piū: vbi dicit Lōmē. Et qd mouet hoc motu vt declara-
 tum est in. 7. et in. 5. s. q ante et. Bene cōsidera: qz sine s
 nō erit perfecta demonstratio. *C*n cōmēto. 9. Nota q
 oēs iste expositiones quas posuit pmeto. cum dixit. et oz
 nos perscrutari et. Sūt vere in se. Sed nō sunt ad intē-
 tionē pñi nī vltima vt affirmat Lōmē. et circa illā vide
 7^m hui⁹. et 5. 5. 56. 57. 6. et cōmētū. 32. 6. 2. 9. 7. *C*tem
 in eodē pmeto vbi ponit qñ tertia expositionē cū dicit: et
 q ppinquitas corporis ad quasdam res et. Vult dicere
 fm quasda eius partes. *C*tem in eodē cōmento versus
 finē: vbi dicit. et cū fuerit hic motū eternū. t. cū alijs cōdi-
 tionib⁹ iam positis. In fine eiusdem cōmenti: vbi dicit: et

est impossibile transmutationē fmā esse in tēpoze. i. nouā.
*C*n cōmēto. i. vbi dicit. et cum hoc impossibile est demō-
 strari sicut demōstrat punctus et. Vult dicere q punc-
 tu inuenitur in linea et possumus ipm demōstrare magis q
 in vno instanti: nā ipse inuenit cum linea. Et id possum⁹
 imaginari punctū qui est pncipiū linee: et nō est finis alte-
 rius. Sed instās nō inuenit neqz cū tpe pterito neqz cū fu-
 turo: et id ipm est de necessitate post pteritū et an futurū.
 s. illud qd nō pōt per se existere. s. esse firmuz sed suū eē
 est instabile sicut instās nō pōt eē ante futurū nisi sit finis
 pteriti. s. declarabit ex ista via. nā oīs motus fact⁹ ante
 ipm est tps. nāz esse factū ante suā pductionē sine dubio
 fuit puatū: et ipole est verificari de ipso in instanti in quo
 pductū est ipm esse puatū: sed est puatū: in istā alio an
 hoc instās et iter qlibet. 2. instātia est tps. q an istū motū
 fuit tps: tps autē sequit motū et inuenit cum ipso. q an oēs
 tps determinatū fuit tps. q ipsuz est eternuz. s. istās est
 in potētia nō in actu vt dcm ē in alijs locis. Tale autē nō
 pōt demōstrari. s. mō quo alias declaratū ē et si demōstra-
 ret esset desecēs: sicut pūct⁹. et nō esset q tps de nā rez qz
 eē cōsistit in successioe: et pndera in pmeto. 76. 6. *C*n
 cōmento. 12. vbi dicit. Qm si pmo mot⁹ qeuerit et. Vult
 dicere forte q saltez pus nā corūpit motus siue definit
 q sit inducta illa dispositio: hoc autē est impossibile in pmo
 motu: etiā impossibile est q sit aliquis motus cā corruptio-
 nis pmi motus. Qz pmi motus ē cā oium alioz mo-
 tuum. s. dispositio que fit in re per quā non est possibile
 rem post moueri fit in re postq quieuerit. nā et si motū sit
 corūpit et cessat a motu adhuc remanet potētia ad mo-
 tū: et si non in illo: remanet tñ in mā eius siue in cōposito
 qd generat ex illo: qz annihilatio est impossibilis: et id si oz
 corūpit illa potētia: corūpit per motū posteriorēz post
 pmi motū seu vltimū qd est impossibile. *C*n pmeto. 15.
 vbi dicit. Quoz vnus est qd aliqd sit possibile tpe infinito
 et. Nota q s est impossibile in pō essentiali: et etiā in po-
 tētia ppinq. *C*tem in eodē cōmēto: vbi dicit. Sed sicut
 diximus et. Nota q in isto pmeto ponunt. 7. rōes ad
 pbandū istā itentionem. pma rō incipit ibi. Sed sicut di-
 ximus q mouēs et. Vbi autē dicit. Et si nō esset et. Re-
 mouet cauillationē: et circa hoc vide pmetū. 38. et iferi⁹
 in hoc pmeto. 2^a rō fit ibi: vbi dicit. Querēdū est quead
 modū et. 3^a rō: vbi dicit. Volūtas. n. nō post ponit. Et si
 illa parte inuēit et alia rō. In illa autē parte in q dicit: et
 si fuerit dcm quō et. Pōit dubitationē et soluit. Et vide
 in fine pmenti vbi cōplet solonez. In solutiōe autē: vbi di-
 cit. istud. n. motum appropinquabit. i. fm quasdam eius
 partes vt dictū est supra. Quinta rō fit ibi. Et etiā si fue-
 rit voluntas antiqua. In illa at pte in qua dicit: et est ma-
 nifestū q istō mouēs et. ex hoc et pōt quis formare qñ
 tam vel sextā rōnez: ex quo pmi motor est oino intrā
 mutabilis: forte tñ nō est rō per se: qz volūtas dicit equi-
 uoce de antiqua et noua. Verū tñ est q hoc argumentuz
 cōcludit. Si voluntas vel appetitus pcedit volitum. In
 illa parte: vbi dicit. Omnis igit motor a quo pcedit ap-
 petitus ad mouere et. Nota q ex diuisioe data formas
 sextam vel septimam rationem. In illa parte: vbi dicit.
 Et hoc ptingit necessario ex hac positione et. Ponit se-
 ptima ratio vel octaua. *C*tem in eodē cōmēto in illa
 pte: vbi dicit. Indiget igit motore poze ipso et. Supple-
 et si nō. Quare non fecit ab eterno illā rez ex quo ipse est
 potens et volens motū. s. sequeretur q motus qui possi-
 tus est esse pmi nō est pmi et sic in infinitū: et vide
 cōmentū. 52. *C*tem in eodē cōmento parum post: vbi
 dicit: et nō est natura innata facere. Nota q hic est et rō
 fortis: et si pmi agit voluntate et maxime qz sua volun

tas est eterna & suuariabilis. nolui tñ formare has rões: & declarare eas ppter multas causas: & maxie qz tu potes ex te maiora intelligere: & quia de his dixi aliquid alibi. ¶ In cōmēto. 17. vbi dicit. Cū aut dicit mouere se: & vtrunq; in rei veritate vt post declarabit idiget motore extrinseco. Circa hoc vide cōmētū. 29. & 20. & 32. & 37. & 51. 83. ¶ In cōmēto. 22. circa finē cōmēti: vbi dicit. & qui negat nāz negat nālia. Supple & qui negat nālia negat subm scie nālis: nota vltē qz ex isto loco pōt quis accipere rões qz artifex nullo mō pōt pbare suuz subz. ¶ In eodē cōmēto añ hoc: vbi dicit. Qm̄ oia entia mouetur. i. corpea. ¶ In cōmēto. 23. vbi dicit. pp hoc diuidat & alteratio in infinitum. i. in qtuor sit ab alterante. Nota qz videt itelligere hic p alterationē: q̄litate fluentē non fluxū. Et verū est qz nō quando cūq; alterans alterat est alteratio in actu: & est possibile qz vnū alterans contrariuz sit statim post aliud. ¶ In eodē loco parz post: vbi dicit: & si nō tūc ante trāsmutationē eēt trāsmutatio. i. in actu: & post hoc dicit. & nō iuenit trāsmutatio noua oīno. i. ex quo fm̄ h̄ pcedunt ifinitū. Sequit in cōmēto & existit mat qz totū h̄: hic Lōmen. ponit dubitationē & soluit: & vide cōmētum. 74. Postq̄ aut cōsideraui hec oia q̄ dicit Lōmē. de hac materia: & p̄siderādo bñ rões Lōm. hic & suam intentionē p̄plete videt mihi sine dubio fm̄ Lōmē. qz aliq̄ pars q̄litate pducit tota in instanti vno & est ps que potest eē in actu: & est p̄ma ps que primo pducit: & iō dicit Lōmen. qz alterans est apud rez in cuius natura est alterari: & nō fit statim alteratio in actu: sed idiget aliq̄ tpe donec fiat alteratio in actu. i. aliq̄ qualitate in actu. Jila tñ q̄litas in actu que est minima que pōt esse in actu aduenit tota in instanti: & in illo tpe est alteratio in potentia p̄p̄nua. Et alterans agit tunc aliq̄ mō: qz non pōt p̄duci illa q̄litas minima nisi eēt illa moza & tāta actio. & h̄ est valde rōabile: & p̄forme & n̄ in actu: qz adhuc nullam q̄litate itroduxit: sed tñ possuz dicere qz tūc illō mobile h̄z aliq̄d aliq̄mō determino ad quē: sed meli⁹ est dicere qz nō h̄z: qz nec h̄z de termino ad quem in actu p̄plete nec incōplete: sed dū mobile h̄z aliq̄d de motu: capiendo motū p̄ forma fluētē: tūc h̄z p̄tē sub termino ad quē & ēt & hoc sufficit p̄ h̄ in. 6. sed ante hoc h̄z eē in pō valde p̄p̄nua: dū tñ mouet accipiendo motū nō p̄ forma fluētē: & tūc agit aliq̄ modo vt dictū est. hoc est qd̄ dicit Lōmē. cōmē. 74. ¶ antiq̄s: & iō n̄ sequit qz sit possibile qz nō sit q̄es inter duos mot⁹ p̄rios in q̄litate: nam hoc qd̄ dicit qz possibile est accidere qz sit hic in illo instanti agēs p̄riū: & ergo tūc accipit agere statim sine q̄ere n̄ est verū: nā non incipit statim agere p̄riuz in actu seu nō itroducit statim p̄riū in actu: & ēt nō sequit qz det p̄m̄ instans mot⁹ sicut declarat Lōmen. h̄: nāz mot⁹ in eo qz mot⁹ & p̄riū nō dat ei p̄m̄ instās. Lōtinui. n. nō est p̄ma ps: & p̄ter hoc sunt alie rões que posite sunt in 6°. Sed res que aduenit per motū dat ei primū aliquo mō. Et forte ēt motus cum cōsiderat fm̄ qz est de predicamento qualitatis vel quantitatis datur ei p̄mū instās: & est in actu aliquo mō nō p̄fecte: sicut dicit. Cum aut consideratur fm̄ qd̄ est de predicamento passionis: & p̄riū non h̄z p̄riū: & non ē ibidēz. p̄riū in actu: & etiā motus localis fm̄ qd̄ est corpus: & continuū. i. magnitudo super quā vel circa quā sit motus non datur ei p̄mū actu: neq; corpozi illi fm̄ qd̄ est continuū. Sed motus localis cuq; considerabitur fm̄ qz est in actu h̄z aliq̄az p̄riūaz partē. i. cum pertransiuit totaz illā partē simul in actu. Sed in potētia non h̄z p̄mū. nā instans in quo p̄transit in potētia mediū hui⁹ est ante instans in quo p̄transit totam illam partem: instās tñ inuenitur in potētia: & p̄sidera bene in cōmēto. 68.

& etiā in. 6. libro commento. 99. Et ex hoc possunt solui multe dubitationes. ¶ Itē in eodē cōmēto versus finē: vbi dicit. Termin⁹ enī entis in actu. i. mālīs. ¶ In cōmēto. 24. vbi dicit. Aut qz in alijs motibus iuenit gñatio & corruptio. i. fm̄ qd̄. ¶ In cōmēto. 27. vbi dicit: de gnozantia quozundaz expositozū. Vide p̄mentū p̄mū & 7. ¶ In eodē cōmēto: vbi dicit. Necessē est vt motus ei⁹ a sua aia sit nāliter. i. ēt ad superius. ¶ In eodem cōmēto paruz post: vbi dicit. Si igit contingit qz anima mouet corpus fm̄ motum elementi dominantis in ipso: tunc mot⁹ corpozi ab aia erit nāliter. i. fm̄ qz est corp⁹. ¶ In eodē cōmēto paruz post: vbi dicit. Tunc mot⁹ corpozi ab aia erit nō nālis. i. fm̄ qz est corp⁹ mixtum h̄ns multū de terra. Sed est bene nālis fm̄ qz est animal: seu corpus animalis fm̄ qz est tale. i. aialis. ¶ In cōmēto. 28. vbi dicit. Nullus enim dubitat qz animal mouet ab aia & c. i. qz nos videm⁹ in morte aialis qz remanet corp⁹ & ipsum nō mouet. ¶ Itē in eodē cōmēto. vbi dicit. Si cut in reb⁹ artificialibus q̄ mouent p̄ncipiuz in eis. Si littera nō est corrupta sic itelligit. i. que mouent p̄ncipiū in eis. non. p̄mo: sed per accidens. Et vide cōmētū. 3. 2. ¶ In cōmēto. 29. vbi dicit. Et nō possumus ēt dicere in eis que mouent a principio in eis addito: & qz mouet ex eis absq; eo qd̄ idiget cā extrinseca. Nota qz videt qz hec cā extrinseca est mediū: vt p̄. 4. huius. & in libro celi. & ēt idigent motore extrinseco: vt post appebit: & vide i fine cōmēti. 27. In principio enī dū generant & tūc mouent in suis locis nālib⁹ a generante mediāte forma: vt p̄. 3. Lōmē. 3. celi. Cū aut retient a p̄hibente. Et postea mouent p̄ remouentē p̄hibēs qd̄ est extrinsecū: & ēt a sua forma. Et vide p̄mentū. 37. ¶ Itē in eodem cōmēto. parz post: vbi dicit. Sicut dicim⁹ i eis q̄ mouent ex se & c. Circa hoc nota qz aliō mō habēs aiaz idiget motore extrinseco: & aliter nō h̄ns aiam: vt p̄ cōmēto. 20. Verum est ēt qz aial ad sui p̄ductionē indiget motore extrinseco vt p̄. Et vide ēt p̄mentū. 51. Sz tñ nota qz aial cū gñat: non statim mouet motu suo p̄prio sicut contingit in elis. Cū generans ela fm̄ qd̄ dat eis de forma: dat eis etiam oia accidentia p̄ingentia forme: quoz vnū est motus in loco: & iō cū forma fuerit cōpleta i eo p̄plebit vbi suū bitum & alia accētia nisi aliq̄d ipediat: vt dicit cōmēto. cōmē. 32. & maxime qz fm̄ ip̄z forme elementoz p̄bilitate acq̄runt: & iō sicut partiz h̄z de forma ita & de motu p̄ueniente illi forme. cū aut p̄pleta est forma p̄plea & motus nisi aliq̄d ipediat: & iō p̄s & Lōmen. in hoc. 8. multoties dicit ela moueri ab extrinseco: nō at sic est in aiali: qz quīs ab aia sequant opationes seu a generāte mediāte aia nō tñ statim cū itroducit aia aial pōt moueri h̄z motū p̄priū aialis: nā aial & maxie p̄fectū requirit organizationē & p̄plementū membroz: & reliq̄ que sunt necia ad motū eius: & iō aial: nō dicit moueri ab extrinseco eo mō quo dicit elementū. ¶ elementum semper mouet ab extrinseco vt dictū est: nisi sit p̄hibens ipediens: & oēs rões quas p̄s fecit in hoc. 8. ad p̄bandum grauiā & leuia moueri ab extrinseco nihil aliud probat nisi hoc: nō tamen negat Aristo. neq; Lōmentator qz elementa non mouentur a sua forma: & hoc est manifestum in doctrina philosophi & sui cōmentatoris & hoc est qd̄ dicit Lōmentator in cōmēto trigesimo secundo in fine: vbi dicit. Declaratur est igitur qz nullum corpozum simpliciuq; nāliū. i. terre ignis & ceterorum moueret se propter hoc qz in eo est principium quo moueat se: & h̄ essentialiter & non accidentaliter. Sed in eo est essentialiter principium receptionis vt moueatur ab extrinseco non principium actionis nisi per accidens. Et vult dicere quoz dicit.

7 hoc essentialiter. i. a potentia essentiali vt dictum est supra in hoc commento. Sed bene a potentia accidentaliter: non tamen illud principium per accidens mouet: imo per se quous graue non sit per se motu. Cum autem dicitur non principium actionis nisi per accidens. i. a potentia accidentaliter: negant igitur philosophus et Lomen. corpora simplicia moueri se a potentia essentiali. quod manifestus est: negant et hec corpora moueri ex se cum non diuidant in motorem et motum vt dicit Lomen. commento. 32. Dicunt et ipsa moueri ab extrinseco ad loca propria eo modo quo dictum est: nullo tamen modo ipsi negant cum ipsa generant in locis non propriis: et retinentur ibidem a prohibente et postea remouet prohibens quod forma eorum sit motor: neque et dicunt quod mouentur a generate extrinseco: et quod non mouentur ab ipso mediante forma quam generans dat. Sed ad maiorem declarationem istorum notandum est illud quod dicitur in 3.º celi. 2.º. ubi dicitur. et videtur etiam ipsius esse necessarium in esse motus naturalis modo proprio. Et in hoc est difficultas: declaratum est. n. de elementis quod non nominatur inter ea que mouentur per se in loco nisi a generate. s. cum ex eis fiat aliqua portio in actu a generate: tunc existunt in illa parte omnia quibus constituntur. s. moueri in loco proprio et alijs accidentibus propriis nisi aliquid impediat ipsam a motu ad locum proprium. Quoad modum igitur cetera accidentia existunt in re generata non existunt in ea nisi a generate tamen mediante forma generata que sit a generate: ita est de hoc motu. verbi gratia. quod cum elementum. s. aqua. verbi gratia. mutat et fit ignis statim in prima parte eius in qua existit ignitas ab igne generate existent omnia accidentia in igne sicut quod est ignis: et vnum eorum accidentium est motus ad superius: quoniam sicut quod in parte generata existet de parte leui: sicut quod existet in ea de loco corporis leuis: et de alijs accidentibus partibus propriis. Sed tamen quod non existunt a generate nisi mediante generate et motus primo et essentialiter non sit nisi a motore et nullo alio mediante propter hoc iste motus non est sicut quod: neque essentialis a motore extrinseco sed a forma motu. Et ideo huiusmodi proprie iste motus motus vt per eum moueat res per se cum aliquis non impediat ipsam a motu per violentiam. s. cum impediens quietetur: et sicut quod istum modum assimilatur ei quod mouet per se. Et quod motor essentialiter distinguitur in esse a moto sicut in animalibus. Motor enim in eis est alius a moto: eum motor sit anima: et motus sit corpus. In corporibus autem simplicibus idem est motor sicut quod positio et motus. Sed differunt sicut quod motus. Lapis. n. mouet se in quantum est grauis in actu: et mouet in quantum est potentia inferius. Et causa in hoc quod inuenitur modo in actu. et alio modo in potentia: quod componitur ex materia et forma: forma igitur eius mouet in quantum est forma: et mouet sicut quod est in materia: non enim est in potentia ad inferius nisi sicut quod est in materia. Et ideo lapis non est per se motus essentialiter sicut quod assimilatur ei quod mouet per se: et ideo idiget in suo motu motore extrinseco: neque etiam nominatur inter ea que mouentur ab extrinseco: quod non mouet hoc motu ab extrinseco sine medio. s. intrinseco. et hoc est vnum eorum ex quibus plato existimauit quod necesse est quod primus motor moueat se essentialiter. s. sicut quod hoc quod videtur in lapide quod motor in eo sit motus. Sed sicut quod idem sit motor in eo cum motu: tamen non eodem modo vt plato existimauit: sed diuersimode sicut quod apparet ex prima demonstratione in principio. 7. phisicorum vt declaratum est quod omne motus huiusmodi motor. Et quod lapis sicut quod diximus non diuiditur in motorem et remota: ita quod vtrumque eorum sit existens in actu. lapis enim non mouet essentialiter a se sicut quod lapis. Tunc. n. mouet a principio quod est in eo accidentaliter: cum non habeat esse motus nisi per illud principium: non. u. est motor lapis nisi sicut quod est potentia inferius: et est motor sicut quod est grauis. Si igitur fuerit motus essentialiter per se in quantum est grauis: et iam possumus

mus quod non mouet essentialiter nisi sicut quod est grauis. 8. et motus et motus essentialiter eodem modo: quod est impossibile. et ideo non est motor nisi semper accidentaliter lapis: neque mouet se essentialiter: et cum ita sit: et omne quod mouet se accidentaliter necesse est quod moueat se: quod essentialiter mouet aliud motum a se. ubi grauis. quod homo non mouet se accidentaliter in nauis nisi quod mouet nauem essentialiter. Et cum ita sit lapis igitur non mouet essentialiter nisi aerem in quo est et mouet se quod hoc quod mouet se sequitur motus aeris sicut de homine cum nauis: et cum sit aer igitur et aqua sunt necessaria in motu lapidis: et hoc est illud quod promissimus: et explanauimus in expositione phisicorum. sed iste locus est conuenientior. Ex dictis Lomen. hic patent multa: primo quod medium est necessarium in eodem motu grauium et leuium modo proprio. Secundo quis mouetur ab extrinseco: tamen mediante forma imo principaliter a forma: et alia multa que patent. Sed vbi dicitur comen. lapis nota quod per lapidem intelligit elementum graue seu terram vel intelligit lapidem sicut quod in eo dominatur elementum terre. Lapis. n. sicut quod hoc mouetur sicut quod motus elementi predominantis et mouet sicut quod motum sicut quod elementum terre mouet inferius: et ideo quantum ad hoc non est differentia. Sed ad declarationem maiorem dicitur Lomen. hic nota quod Lomen. hic iterum dicitur declarare quod medium. s. aer vel aqua est necessarium in motu grauium et leuium modo proprio. s. quod sunt simplicia: et cepit declarare quod ipsa non mouentur ex se sicut quod mouentur a generate: ita autem non mouet ex se: postea declarauit motum ex quod videtur quod ipsa assimilantur moto per se vel ex se quod inuenitur in eis principium motus localis: sed differunt a moto ex se: quod motum ex se diuidit ad motum per se et motorem per se et elementum vel lapis: nam ipse accipit lapidem loco est: quod inuenitur in ipso motu per se et forma: non inuenitur in ipso motu per se: nam forma non mouet per se: ipsa. n. est motor per se: et impossibile est vt sit motor et motus per se: sicut quod mouet per accidens: quod existit in materia sicut quod declarauit sicut quod Lomen. versus sine huiusmodi. 7. materia non mouet per se. nam ipsa est in potentia motu autem omnia ipsius esse in actu vt declaratum est. 5. phisicorum. et 8. non est hic motus per se. Sicut inuenitur motor per se et est forma et motus per accidens: postea adiungit Aui. quod nihil mouet per accidens nisi per motum alterum per se. et illud est medium. 8. manifestum est quod medium est necessarium in motu eorum modo proprio. s. quod sunt simplicia: et est declaratum est in 4.º phisicorum. quod si non est medium: non mouentur nulla esse nisi in instanti quod est ibidem resisteria nisi medium. materia enim est ens in potentia ad omnia et illa non resistit: neque forma: quia proprium est ei esse superius vel inferius: 8. medium est necessarium. declaratum est et ex his que dicta sunt quod hic est principium per se agens illum motum et est forma et principium per se recipiens. Et est medium et recipiens per accidens et est forma sicut quod existit in materia. Et ex hoc quasi soluantur omnes difficultates que accidunt in motu eorum. s. an mouentur a motore per se vel per accidens: hec. n. est vera: et per se sua natura mouentur per accidens. Et ista est per se mouentur ad loca sua: et ideo motor eorum est naturalis tamen non inuenitur in eis motum per se: et considera in fine 2.º. huius. 8. et illa adiunxerunt te intelligere hoc: nota tamen quod magna differentia est dicere: elementum mouet se per se et dicere ipsum mouet per se se ipsum. ex prima enim intelligitur quod sua suba mouet per se: et sicut quod est ipse: nam forma non mouet per se: nisi res moueret se per se. et est materia que est in eis non mouetur per se: nam motus est ens in actu. Ex 2.º autem intelligitur duo: vnum est quod in elemento est res mouens per se. 2.º est quod iterum motoris per se est mouere se. i. puenire ad suum locum proprio: non mouere medium: et non sequitur ex 1.º quod sit sua suba mota per se. Et iste iterum tiones sunt vere: et ideo debemus distinguere huiusmodi propositiones. Et iterum notandum ad maiorem declarationem dicitur comenti huius de celo. quod cum dicit Lomenator versus finem. Et cum ita sit. et omne quod mouet et. Vult dicere

et quum ita sit. scilicet quod mouet per accensum secundum quod est in materia seu mouetur secundum quod accidit ei esse in materia et materia non est per se motus: quod est in potentia: neque propositus ratione forme: quod de ratione forme ut sic est mouere: non moueri saltim per se: et agere non potest. Sed si sic. idem mouebit se ipsius per se: quod est impossibile: ut patet in principio. 7. physicorum nec forma est motus per se sed quod est in materia: quod ut sic est motus per accensum et etiam si sic hoc esset primo materiae et concludit quod mouet se: quod essentialiter mouet aliud a se. Et vide bene commentum. 22^m. 4. libri de celo. et considera bene commentum. 30. huius. 8. Ex his forte potest respondere quis ad omnia argumenta que sunt circa hoc. Auctoritates tamen que videntur esse contrarie huic ad presens nolo declarare et maxime quod dominatio tua hec omnia optime intelligit. Patet etiam illud quod dictum est in. 4. physicorum quod si vacuum sit elementa mouerent in instanti. et dato quod in simplicibus sit alia forma pro forma ultimam: illa non resistit nam forme generales non resistunt motui a forma propria. non sic autem est in mixtis. quauis enim mouentur secundum motum elementi predominantis. tamen reliqua elementa resistunt. corpora etiam celestia quousque aequaliter aliquo modo resistunt hoc est quod sunt in actu. forma autem generica est quasi potentia nec per ipsam res est in actu existens. et ideo per eas non resistunt motui. Dixi autem dato quod in simplicibus etc. quod in mixtis non est dubium quod sunt forme elementorum refracte: et forme sue ultime. et etiam quando apparet vna operatio communis sequens naturam forme: oportet necessario quod sit forma communis a qua puenit hec operatio communis vniuoca: ut sensatio. verbi gratia. vna. n. operatio vniuoca non potest puenire a naturis diuersis saltem per se et eodem modo: aliter quolibet fieret ex quolibet et nulla esset ratio ad ponendum naturas proprias saltim in talibus: et morari in his stultum est. Sequeret etiam quod hoc est genus vniuocum ex quo non est hic aliquid commune vniuocum: differetia autem operationum sensitivae et vegetatiuae non est vna vniuoca in homine et in asino. Stultum est quod non apparet aliquid diuersitas ex quo non arguere possumus: imo idem secundum speciem seu naturam agunt: et eodem modo circa obiecta propria et non oportet plus loqui de hoc. Unde sicut operatio facit cognoscere formam ita operatio communis formam communem: et hoc argumentum inuit Lomen. in libro de animalibus et philosophus in metaphysica. quod quomodo definitio est vna et definitum in rebus propositis ex genere et differetia: quod non esset dubium si esset vna forma: sed tamen quoniam est in potentia et quasi dispositio respectu alterius. scilicet ultime forme ideo ex eis sit vere et per se vna necultima differentia est accidens quod aduenit in actu: ita enim dictum est quod omnes forme pro ultimam specificam sunt potentiales et quasi tantum materia. Sed nulla earum aduenit materiae secundum quod est in actu sed secundum quod est in potentia et maxime cum omnes sunt per se producunt in materia. forme etiam mixti seu forme elementorum refracte non remanent sub eodem gradu vel specie in generato et corrupto: et per hec etiam patet quod recte pres diffinitionis additativae dicitur totum et predicant in recto. Si. n. vnaqueque earum esset in actu sicut oportet dicentibus formas separatas dicere diceret pres: sed quod vna est quasi in potentia et reliqua in actu: ideo sunt vna in actu et sunt vna in actu multa in potentia ad bonum intellectum: et ideo forma animalitatis in homine dicitur tota formam hominis sub ratione tamen vni vel magis communi et rationalis sub ratione specificae: et alias dixi de his magis: et de eis forte dicam proplete et dubia soluam: si deus plougauerit vitam. Quod autem non est operatio vna communi vniuoca non oportet ponere formam communi quousque secundum predicacionem sit aliquid commune. Tale enim genus est logicum. Dixi autem sequens naturam forme. quod corporalitas quousque sit communi formis materialibus. hoc tamen habet a materia quanta in qua recipiunt. et secundum hoc non oportet ponere formam generalem corporalem seu corporalitatis in eis vel mixtis alia a formis

proprie eloz et mixtorum que forma vni materiae mediantibus tribus dimensionibus. Et hec videtur esse sententia Lomen. hec tamen maiori indigent declaracione: et ad presens non est tempus loqui de hoc: postea autem inueni quod ipse dicit in sua summa metaphysice. in fine secundi tractatus: et quod dicit videret quod tres dimensiones consequuntur formam simplicem inuentam in materia prima: et hec forma est per quam corpus recipit dimensionem et continuitatem et putauerunt quod est vna communi omnibus sensibilibus sicut et materia. et huius opinionis est Auicenna. et dicit interpositis multis dictis de hoc quod si voluerit per hanc intentionem naturam inclinationis. scilicet formam eloz que aduenit in materia prima que est quasi genus formam eloz. scilicet sic vltima accepta verum est. et secundum hoc dicit quod corpus vel corporeitas est genus generabilius quod inuenit in diuiduis suba: et sed huiusmodi esse eius. scilicet inclinationis est in compositis: modo ergo genus est in speciebus. scilicet circa medium iter potentia et actum. sed tres dimensiones in quibus comunicat corpora et sunt eedem numero modo declarato non accipiunt loco forme generice: sed si voluit quod sit hic forma simplex in actu pro formas elementorum: ut patet ex verbis Auicenna. et quod congregatio huius forme cum materia prima est substantia cui accidunt tres dimensiones est opinio falsa et illic ponit modum porphirij: et inu ita probationem eius: et in istis dictis multum grauissimum. De mente tamen Lomen. nulla dubietas est quod forme elementorum remaneant refracte in mixtis. Et quod in eis in quibus appetit vna operatio communi vniuoca: ut dixi: est forma communi: et forma propria ut sciunt docti in doctrina Lomen. Illud autem quod dixi pro parte principale questum quod cum per se non est posterior naturaliter ipso cato. Sed motus medij est posterior naturaliter. et medij non mouet: hoc nihil est: quod non dico medij esse communi actiuam sed passiuam. Sed forte sua ratio bona est pro ponentes medij esse communi actiuam: ut et ipse dicit. De reliquis autem que dicit contra hoc non curio: quod leuia sunt: et etiam ex istis dictis possunt solui. Et hec sufficiant ad presens. Nota tamen quod grauitas et leuitas sunt quasi equiuoca. aliquid enim quodlibet eorum accipit per forma subali et habitu: aliquid per operationem vel accidentem Aliquid tamen accipit accensum loco differentie substantialis: quousque non habent nomem vel propter aliam causam pro his. vide Lomen. in commento. 17. primi celi. et in ultimo tertij. et in. 2. et in vigesimo. et in. 21. quod tamen ideo intellige secundum quod pueniens est sermoni. Tamen patet error illi qui asserit Lomen. esse communi. Ipse enim non bene vidit dicta. Lomen. immo philosophus in quarto celi. commento. 2. Nota etiam quod in compositis terminorum vel locorum. et huiusmodi bene declaratum esse impossibile motum fieri in instanti. nullo tamen modo habet causa resistencie vel saltim postiuam: nec etiam forma istorum determinat sibi certam velocitatem quod est de se. quod ipsa appetit naturaliter esse sursum vel deorsum: imo non querit motum nisi propter quietem. et ideo nisi esset medij mutaret in instanti: ipsa igitur non est causa resistencie. In commento. 30. in principio. vbi dicit. Quum declarauit quod illa que mouent naturaliter non mouent per principium in eis. scilicet sine indigetia etc. ut dixi in commento precedenti. In commento. 32. vbi dicit. Et altera accidentalis assimilauit essentiali potentie que est in adsciente ut fiat sciens et potentia accidentaliter etc. Nota quod videtur quod hec potentia accidentaliter exit in actum sine motore essentialiter saltim extrinseco: ut post declarat. Idem in eodem commento in fine commenti: vbi loquitur de pilea dicens. Quoad modum pueniens quasi puenit pilea ad pierem etc. Nota quod videtur quod pilea quam resistit mouet a pueniente tamen a motore: et ab aere tamen a motore primo: et a terra tamen ab illo quod impedit motum aeris et pilee: et non dimittit ipsam proplete: imo repercutit ipsam: et ideo est motor per accensum. In commento. 34. vbi dicit impossibile est moueat a motore quod non mouet nisi per accensum. scilicet nisi moueat per accensum a motore extrinseco: quod etc.

nō mouet motor extrinsecus vel saltē nō necio nisi in pncipio mor^o vñ añ. vñ vbi grā. r. morio. phibētis: r. vide et Lōmē. 37. r. cōmētū. 82. ¶ In pncipio. 35°: vbi dicit. Cor pus. n. ipossibile ē vt moueat in loco rē. i. p. se vt dicitū est sup^o pncipio. 34. Illa autē que in loco rē. i. p. se vt dicitū est motu. Magnētis dicitū ē de eis rē. ¶ In pncipio. 36. vbi dicit. Qd. n. est p accēs: nō est sp: neq; neciūz. Circa h vi de pncipio Lōmē. s. cōmēto. 44. pmi posterior vt de clarat. An oē neciūz sit p se. P. qd mouet p accēs aliqñ mouet: r. aliqñ nō. vid pncipio i^m r. 51^m r. 52^m. ¶ In cō mēto. 37. in pncipio: vbi dicit. Manifestū. n. est p se rē. Circa hoc pñdera in sua sūma. ¶ Itē i eodē pncipio: vbi dicit. Et p^m hz qd ē p^m. i. simplr. ¶ Itē i eodē cōmēto. qñ imēdiatē: vbi dicit. Sz fm esse r. diffōnē. Vult dicere r. si nō idigebit alio: r. nō esset p^m simplr. ¶ Itē in eodē pncipio qñ imēdiatē: vbi dicit. necesse est qd iste motor sit sepat^o a moto oino rē. i. qz si esset in moto. s. si esset virt^o in corp^o. esset ppositū r. gñabile r. corruptibile r. si p^m. P. qd p accēs mouet est aliquo mō fm istū modum non p^m simplr ex quo corp^o mouet ipz aliquo mō. Et vide in de suba orbis in illa pte quā traduci de libello hebrai co in latinū. ¶ Itē in eodē cōmēto post hoc: vbi dicit. r. pncipiū hz qd est pncipiū est sepatū in esse: r. nō in defini tione tm. ¶ In pncipio. 43. vbi dicit. r. ex calore nālī qd est motor r. motū qui transit in neruis r. anima mouēte qd ē forma in illo calore nālī. Circa hoc vide in. 12. de aia^o lib^o. capitulo de cerebro. Ibidē. n. declarauit eē p^m in strumētū aie. ¶ Itē i eodē pncipio. ppe finē: vbi dicit. Qm nō posuimus ipsuz rē. Nota qd ex hoc r. pncipio sequēti p3 expsse qd forma mālīs diuidit ad differentiā subī r. est extensa. Et iā in textu r. cōmēto sequenti patebit qd dat minimū nālē. ¶ In pncipio. 44. vbi dicit. qm pmi mo tores apud ipsum sunt duob^o modis. Nota qd ex hoc p3 expsse qd p^m motor in aialibus est aia. Et vide pncipiū pcedēs r. pncipiū. 27^m. ¶ Itē in eodē cōmēto qñ imē diatē: vbi dicit. r. motor non mālīs. r. hoc. i. mālīs. ¶ In pncipio. 45. ppe finē: vbi dicit. qm si ita esset motor pōz illo. i. nō eēt p^m simplr ex quo mouet p accēs a moto r. a fortiori si moueret alio^o ab isto: esset. n. ali^o motor pōz. Et vide in pncipio sequenti qd itelligit per essentialiter r. accitālī. ¶ Itē in eodē pncipio qñ imēdiatē: vbi di cit. qm si nō esset eternū tū motor rē. Nota qd sic intelli go hanc psequentiā. Si nō esset motū eternū: eēt ppositū de necitate: r. si esset ppositū motor moueret p accēs: r. si moueret per accidens non est p^m sicut statim di ctū est. P. illud qd est aliqñ mō p accēs nō pōt eē pma cā. r. pñdera ē in pncipio sequenti: r. forte declarabit sic. Si nō eēt eternū esset ppositū: r. qd gñabile r. corruptibile r. etiā mouet p accēs: r. si est generabile r. corruptibile nō est p^m motor. Et vide in fine pncipio. 37. r. in cōmēto. 52° r. 51. r. bene pñdera in eis. P. oē qd mouet ex se cui^o motor mouet per accidens mor^o ei^o sequit mutationē: sicut vñ in oibus ppositis gñabilib^o r. corruptibilib^o: nā mo tor qd mouet p accēs est in mā: r. si est in mā est ppositū: r. oē ppositū pcedit ipsuz trāsmutationē: p^m aut motum mor^o eius nō sequit trāsmutationēz. Et etiā mota quoz motores mouent p accēs aliqñ dēscūt r. aliqñ mouent: sic oē qd quiescit aliqñ r. mouet aliqñ mouet p accēs: vt declarabit pncipio. 51. Sz p^m corp^o mouet sp. qd rē. cā. n. i mouēdo aliqñ r. dēscēdo aliqñ ē qz ipz mouet p accēs. P. sicut dicitū est r. tactū a pncipio in parte sup^o dicta de suba orbis forma mālīs nō est pncipio r. simplr fm nāz: materia ergo nō est pma causa simplr. Nāz forma mālīs esse eius pstituit per esse mae. r. ex hoc declarabit qd cō ppositum nō est pma causa. ¶ In pncipio. 46. vbi dicit.

impossibile est vt ista dispositio. hic Lōmē. remouet dubium r. versus finē cōplet hoc. ¶ Itē in eodē pncipio pncipio post: vbi dicit. manifestū est pp hoc qd declaratū est hic. i. p declarationē positā in pncipio huius. 8. vñ sic arguit ē hic mor^o p^m eternus qui continet totū. r. est cā isto. ergo ista sunt ppetue gñationis r. corruptōis. antecedez p3 in pncipio huius. ¶ Itē in eodē cōmēto quasi imē diatē: vbi dicit. r. hoc etiā apparet per se. hic ponit 2° r. ratio pncipialis. r. per hāc rationem p3 qd homo nō generat nisi ab homine. ¶ Itē statim post: vbi dicit. Quoniam qñ materia. hic ponit pma ratio qua probatur antecede dens secunde rationis: in illa autem parte que sequitur imēdiatē ponunt tria inconueniētia. p^m ibi. non 2^m ibi. Et tunc quodlibet. 3^m ibi. r. tūc vniuersaliter. Sed circa ista vide in pncipio. 45. de animalibus: qz ibi bē multa di cit Lōmē. de hoc. quum autem dicit. Qm si esset possi bile vt homo rē. Ponitur 2° r. oē qua pbatur antecedens secunde rōnis. ¶ Itē in eodē cōmēto paruz post: vbi di cit. Hoc esset in minozi parte. s. casu. i. ex quo iuenitur in pauciozibus: r. etiā nō est a sua causa determinata a qua puenit in maiozi pte. ¶ Itē qñ imēdiatē vbi dicit. Et ēt si ita esse. Nota qd hoc pōt eē vñ icōueniētiū: r. p^m eē rō per se. ¶ Itē in eodē cōmēto vbi rōndentū dicit. dica mus ad hoc qd ista rē. de hoc vide cōmēto. 32^m. 12. me taphysice. r. in scōa qñstioe mea de pmo motore. r. in sua metaphysica. versus finem. ¶ Itē in eodē cōmēto vbi pbat Lōmē. ipossibile est hominē generari ex non ho mine seu ex nō semine hominis: r. sanguine mēstruo: vt ēt voluit p^m libro de generatione. ppter qd posuit gene rationē pcedere in infinitū eo mō quo illic declaratū ē. Nota qd intentio Lōmē. hic est declarare qd nulla eadem species siue animalū siue aliozū de mixtis cōpletis vt de plantis r. similibus potest generare ex seminibus pro prijs illius speciei: r. ex putrefactioe. r. sua rō pma ē hec. hō qd generat ex semine r. ex putrefactioe esset equiuoce. hō. r. hoc pbat sic. nam forme diuerse. p^mie requirūt mās diuerfas r. proprias. r. hoc non solū veruz est d materia compositionis. Sed etiā de materia alterationis vt de clarabitur: verum tamen est qd in quibusda: formis ma teria alterationis non oportet esse eiusdez speciei respe ctu cuiuslibet forme scōm speciem seu diuerse respectu di uersarum formarum vt in formis que non requirunt ad hoc vt possint. p^mduci ex mā dispositiones seu preparatio nes pcedentes in eozum materia p^minqua ex qua debēt generari. verbi gratia. vt elemēta: non tamen dico qd ele mēta non requirunt qualitates proprias. in quibusda: autem propter materiam r. potētiā eius requiruntur preparaciones r. dispositōes in materia ad hoc qd sit cō sequens vt sit materia alterationis p^minqua eoz. ver bi gratia. in sanguine mēstruo qui est materia alteratio nis embzionis sunt multe preparaciones pcedentes. vbi gratia. forme elementoz vel forme mixti vel forma pa nis seu cibi r. forma sanguinis. Un ex hoīe mortuo non sit hō viuus: vt dicit p^m i metaphy. expsse. neq; ex equo mortuo equus viuus: r. siue iste pparaciones remanent oēs siue qdā siue nō: nō curo. Quēda: tñ de necitate re manent in mā p^mōnis: r. si nō oino fm vñū gradum fm aliam. qz sufficit ad presens qd est necessariū vt pcedant ille pparatōes. Qd aut forme p^mie requirūt materias p^mias: vt dicitū est manifestū est. nā si hoc non eēt: qdli bet generaret ex quolibet: r. homo viu^o ex homine mor tuo: r. sic entia non essent propria r. determinata. r. tunc etiāz materie. p^mie essent superflue r. ociose ex quo pos sit ex alia materia non eiusdem speciei generari. Unde si possibile esset hominem generari ex putrefactione nā

tura nō pduxisset tot instrumenta & tot pparationes p
gñatione hoīs seu alteri aīalis. Un̄ vt dicit cōmētator
de mente Arist. pmo de aīa q̄ mebra leonis nō differūt
a mebris cerui: nisi qz aīa differt ab aīa. Vult ḡ formam
ppziā & determinatā h̄re māz ppziā & determinatā. Ue
rū tñ est q̄ hoc magis itelligit de mā cōpositiōis: & hoc
totū est q̄ p se notū apud phos bñ dispositos nō apud
stultos tñ verba dicentes & nō p̄siderates quid dicūt: &
v̄z id qd̄ dicūt sit p̄forme reb̄ sensatis v̄l non. Arguat
igit sic. māc diuerse fm spēm habent formas diuersas:
fm q̄ h̄nt māz diuersaz spē & forma alteri^o spēi est alte
rius spēi ab illo qd̄ nō h̄z talē māz & talez formā. ḡ aīal
generatū a putrefactione nō est eiusdē spēi cū eo qd̄ ge
nerat a seminib^o parētū: neqz obstat illd̄ quod quidā di
cunt q̄ mā ex qua gñat embzō in matrice est silis illi ex
qua generat p putrefactione: nā fm hoc reuertit: que
stio. nā si ille māc sūt eiusdē spēi: ḡ & forme quas tūc h̄nt
sunt eiusdē spēi: & si sic extra corp^o aīalis esset sanguis in
illa mā putrefactibili ex qua generat illd̄ aīal: qd̄ est eiū
dē spēi cū eo qd̄ generat ex sanguine mēstruo i matrice:
& si hoc sit ita: ḡ etiā in illa mā fuit forma cibi seu panis.
vbi ḡa. Sicut hoc est in sanguine qd̄ generat ex cibo: &
totū hoc est extra itellectū: neqz valet qd̄ quidā dicūt q̄
v̄tutes celestes faciūt has māz eē silis: nā ille v̄tutes nō
sunt cause totales: & ipse etiā sunt diuerse in materijs di
uerfis: aliter qd̄libet fieret ex quolibet. vt dictū est: neqz
valet qd̄ aliqui dicūt q̄ ignis fact^o ex igne. & fact^o p mo
tū sunt eiusdē spēi: hec. n. est alia qd̄: & ē an aliqd̄ possit
pducī ab agēte eiusdē spēi: & alteri^o spēi. & ista qd̄ est di
uerfa a qōne n̄ra: & soluta ē itelligētib^o v̄ba p̄mētatoris
in multis locis: & ego iā declaravi h̄ in declaratione li
belli de suba orbis: & si velint dicere q̄ si aliqd̄ qd̄ pdu
cī ex diuersis agētib^o est eiusdē spēi: ḡ aliqd̄ qd̄ pducit
ex diuersis materijs est eiusdē spēi. dico q̄ h̄ vt dicūt cō
ceptū v̄z est i eis q̄ nō requirūt māz p̄dispositas seu p̄
us pparatas. i. māz alterationis vt elemēta: quoz qd̄z
pōt gñari ex quolibet: & de hoc nō opz ad p̄ns plus di
cere. 2° rō sua est. tūc hō generatus a putrefactione esset
generat^o a casu vt ip̄e hic deducit: & v̄ q̄ declaratio sua
fundat in hoc q̄ illud qd̄ sit in mīnozi pte est casu qd̄ sic
itelligit. Si est aliqd̄ de cui^o nā est vt generet semp hoc
mō vt est homo & alia aīalia: & cāe sue gñationis sunt:
& tñ illud nō gñat alio mō ab eo quo semp generat nisi
raro & in mīnozi pte tēporis & subī hoc nō est nisi casu: &
h̄ vt notū: & tu cople rōnez. Preterea p̄firmat hoc to
tū: nā si aliqua femella aīalis nō pōt gñare ex se s̄z opz
q̄ p̄iugat cū masculo in cui^o semie est virt^o iformatiua. p
pziā. ḡ a fortiozi in mā q̄ nō est ita disposita & ita ppinq
gñationi aīalis hoc nō p̄t fieri. Preterea nō eēt hitudo
essentialis in causis mālib^o & agētib^o: & totū hoc est con
tra doctrinā pipateticoz: & p̄ sensuz & itellectū. imo cāe
māles eēt quasi ifinite: vt dicit cōmētator. quāuis enim
cā agēte posita: & silr māli nō ponit de necitate effect^o tñ
cū effectus est de necessitate fuit a tali agente & mā tali.
Nota tñ q̄ cōmētator in libro de aīalib^o dicit q̄ mures
generati ex putrefactione nō sunt eiusdē spēi cū eis q̄ ge
nerant ex ppagatiōe: quāuis assimilent in accētib^o appa
rētib^o & in quibusdā opationib^o: nō. n. habem^o mures in
manib^o ita vt possum^o cognoscere opationes coz ppas:
neqz illd̄ qd̄ d̄ de plātis. s. q̄ qdā eaz gñant nō ex semī
ne neqz ex arboze h̄ntē semē: & postea pducit semen ab
eis nō ē dcm̄ ab Arist. in suo de plātis. imo oppositū v̄
dicere dices qdā arbozes plātate qdā ex semie. qdā aut
per se: & nō ponit q̄ ille que per se pducunt pducunt se
men. Et si hoc sit verum vt dicūt hoc non esset nisi qz in

illo semine est mā ppziā: & virt^o ppziā pducēs aliā plā
tam silēm: nō tñ oīno eiusdē spēi. S̄z vere nescio quo h̄
sciuerūt nisi forte p ppbetiā. Si illd̄. n. facit semen quō
sciuerūt q̄ nō fuit illic añ aliqd̄ tale semē. p ifinitas. n. q̄si
vias p̄tingit fuisse illic semē tale: quāuis nō viderūt illic
ante talē plantā. silī mō dōz est si illa 2° plāta fit p plan
tationē: p̄tingit. n. aliquē ramū talis plāte fuisse illic. pdu
ctū ex quo facta fuit illa plāta q̄ illic p̄mo visa est vt i
multis p̄tingit: & v̄l scire hoc qd̄ dicūt est valde difficile
& dato q̄ eēt ita forte nō est signū sufficiens ad p̄baduz
id qd̄ intēdūt. possum^o. n. dicere q̄ ex illa herba genita
sine semie fit qdā pars q̄ est q̄si semē ita q̄ ex illa pte ge
nerat cū ponit in terra similis herba in specie per viam
putrefactionis & nō aliter. Sed dices. quomodo possum^o
cognoscere si res generat p putrefactionē vel per pp
agationē: ad hoc facilis est responsio & tu respōde: nota
tñ q̄ cōmētator & phi in principio. i. 7. de aīalibus po
nunt q̄ aīal genitū ex putrefactione aliqñ generat aliō
non eiusdē spēi: & in ipso non inuenit masculus & femi
na: & si sint tñ q̄ ab ip̄is generet est alteri^o speciei & tan
dem definit generatio hui^o & nūquā generat similes sibi
in specie. & forte silē hui^o q̄ dixit hic cōmētator possum^o
mus dicere in plātis vt dixi. & tu itellige bene oīa dicta
Auerroys non superficialiter vt quidam diminuti philo
sophi: imo magis hystoriographi: & de h̄ nolo plus p
longare sermonē. Manifestum est enīz sensui q̄ illa que
generant per putrefactionē h̄nt materias ppinquas p
pziā vt dicit cōmētator de vespib^o & de quibusdā alijs
animalib^o genitis ex putrefactione. Et respōdere dicitis
quozūdā in quibusdā rebus p̄ra cōmētatorē loquē
tium stultū est. Sed dominatio tua loquēdo in hac ma
teria fecit p̄ra hoc motiū efficac. d. q̄ sicut cibi nō sūt
eiusdē spēi: ex eis tamē generatur sanguis: ita ex diuer
fis materijs possit generare animal idē fm specie. Lon
firmatur sic. nā possibile est vt materia generationis ha
beat magnā latitudinē ita cū nō sit spēs spālissima. pōt
igitur esse q̄ ex istis materijs diuersis spē: puenientibus
tñ in rōne cōmuni ppinqua possit generari aīal idē spē.
Et quāuis hec v̄re magnā habeat euidentiaz tñ ad p̄ns
respōdeo q̄ cib^o in eo q̄ cib^o pueniens est respectu vniū
spēi ē vni^o spēi: quīs. n. nutriētia seu cibi sint diuerse spēs
in se: nō tñ vt nutriētia respēcū spēi determinat. nam oē
dulce in eo q̄ dulce est tñ nutriēs respēcū hominis: & in
eo q̄ dulce est vni^o speciei. 2° dico. q̄ quāuis cibi sint di
uerfi specie: pueniunt tamen in vna rōne ppinqua cōi.
Unde & sanguis genit^o ex eis magnaz habet latitudinē
& maxime quia dicitur esse quasi appropiat^o elto aeris.
Latitudo tamē ei^o est oīno extra latitudinē māc putre
facte vt quasi notū est nāe in eis apparet aliquid per qd̄
possumus dicere q̄ pueniunt in rōne cōmuni ppinqua.
Quāuis ergo materia gñationis alicuius aīalis nō est
eodē spēs specialissima: tñ est eadez de necitate fm ra
tionē cōmunē ppinquā. Hoc aut nō inuenit iter māz pu
trefactā ex qua generet aīal per putrefactionē & semē
seu sanguinez mēstruū: ex quo generat aīal per ppaga
tionē. Et hoc supponit phi tāq̄ per se notū. Preterea
si materia putrefacta & sanguis mēstruus pueniunt in
rōne cōmuni ppinqua: & per hāc rationem possit gene
rari aīal ex his. Tunc aīal genitū in matrice ex sangui
ne mēstruo nō gñaret ex eo fm q̄ est sanguis: nec il
lud qd̄ generatur ex materia putrefacta generat ex ea
fm q̄ putrefacta que ambo videntur ipossibilia. Et h̄
tñ sequitur dicendo q̄ hec materia habet rationē cō
munē ppinquā fm quā generatur illa animalia. Ad cō
firmationē patet per dicta. Ipsa enīz supponit q̄ mate

ria putrefacta et sanguis mēstruus pueniūt in vna ratio
ne cōmuni p̄p̄nqua: qd̄ videt esse ip̄ossible. Et nos vi
demus q̄ ex sanguine mēstruo seu sibi p̄portionali as
ne seu alteri animalis nō generat homo: nec etiā si eēt
p̄iectū illic sperma viri: et quāuis mēbra aliquid for
te assimilari possunt: nō tamē illic pōt esse forma huma
na: vt bene declarat p̄hs et Lōmen. in lib. de aialib⁹: et
a fortiori ex materia putrefacta vbi non est mā ita p̄o
p̄nqua: nec agēs p̄p̄riū particulare: vt in talib⁹ requirit
vt sensui pater: et hec ad p̄sens mihi occurrūt: et si po
sita meliora apparebūt dicā: credo tñ q̄ hec sufficiunt.
¶ In cōmēto. 48. vbi dicit: et tu bene scis rē. Ibi dē. n.
ponitur p̄ma ratio q̄ istrumēta nō sunt īfinita p̄ se: secū
da aut ratio ponit ibidē: et etiā quādo for. rē. ¶ In cō
mēto. 51. vbi dicit. Mot⁹ aut̄ eius est accidētāl̄ lz sit in
diuisibilis. i. p̄ se: qz motor p̄mus in eis est idiuisibilis
sz sua nāz: sit aut̄ diuisibilis p̄ subz: et vide cōmētū. 44.
¶ Itē in eodē cōmēto. vbi dicit. Uex aut̄ oē rē. nota
rōnē quā ponit: p̄ quā etiā p̄bat q̄ p̄mus motor nō est
viri⁹ in corpore. ¶ Itē in eodē cōmēto: vbi dicit. Quā cū
vificatū fuerit ex hoc q̄ oē motū ex se qd̄ quiescit q̄nqz
et mouet q̄nqz mouet ab extrinseco. i. et si nō vel sp̄ que
sceret vel semp̄ moueret. Et vide i sua sūma. Cū aut̄ p̄
rū post dicit nihil eē extra ipsuz. i. a quo mouet. In fine
cōmēti cū dicit cū demōstratione p̄dicta. i. hic. cū aut̄ di
cit aliā demōstrationē a p̄dicta. i. in caplo p̄iori. ¶ In
cōmēto. 52. vbi dicit. Et pōt intelligi ex hoc sermōe q̄ e
demōstratio p̄ se. ¶ Nota q̄ formā sic. ois motor mo
ti ex se qui nō mouet. s. p̄ se qui q̄nqz mouet: et q̄nqz
mouet p̄ accūs: p̄m⁹ motor nullo mouet. g. ¶ Itē in eo
dē cōmēto vltus finē cōmēti. vbi dicit. Et e qz subz ei⁹ mo
uet ab alio. Supple qz p̄ hoc appet q̄ iste motor itē
dit motū p̄m⁹: et ordīnal̄ ad p̄m⁹ motorē: et aliq̄ mō qua
si mouet ab ip̄o tāq̄ a fine: et p̄ hoc solunt multa dubia
30. de Jan. et alioz. ¶ In cōmēto. 57. vbi dicit. oē. n. ḡna
bile est augmētabile. i. p̄p̄rie vel ip̄op̄rie. ¶ In cōmēto.
58. vbi dicit. Omne. n. poster⁹. i. īngūabile ex reb⁹ quib⁹
bus p̄ficatur est p̄m⁹ in nā. i. magis p̄fectū. ¶ In cōmēto.
62. vbi p̄bat cōmētator q̄ res nāles hnt magnitudi
nes terminatas: et ad hoc ponit duas rōnes: p̄ma ibi. Si
eniz magnitudines repz. 2. ibi. manifestū est per se qm̄: et
circa lz vide cōmētū. 44. h. et cōmētū. 36. p̄m. ¶ In
eodē cōmēto: vbi dicit. cū sint de p̄rario in s̄riū et de
opposito in oppositū et qd̄ est tale e finitū. i. qz distātia i
finita nō p̄t eē iter s̄ria: eēt. n. finita. Lōtraria. n. s̄t fines.
Vide cōmētū. 91. sexti. ¶ Itē post lz vbi dicit. Et ante
q̄ mouebat. i. isto motu. ¶ Itē in eodē cōmēto: vbi dicit.
Et oē qd̄ est in actu est descēs nēcio: qm̄ si moueret esse
in potētia rē. Circa hoc p̄sidera qz īstās est in potētia
tm̄: ideo hec rō est demōstratiua. Et vide cōmētū q̄ se
quunt: et cōmētū. 76. sexti. et Burleus nō bene dicit: qz
p̄rariū qd̄ nō ē approximātū nō approximāt in īstati.
vide tñ cōmētū. 23. et ea que ibi notauit: et habebis verā
solutionē. ¶ Itē in eodē cōmēto vbi dicit. Et ista demō
stratio nō v3 itelligi nisi in eodez moto qd̄ mouet duo
bus motib⁹ p̄rariis hntib⁹ p̄ncipiū et finē rē. Nota q̄
ex hoc forte p3 solutio de faba p̄iecta s̄ molarē descēde
tē et silibus. faba. n. nō h3 motū p̄fectū ad quē pueniat:
qz anteq̄ cōpleat motū in illa parte cogitur moueri ab
alio: et p̄sidera qz hoc est p̄ ip̄edimētū. s. q̄ nō quiescit:
qz anteq̄ p̄ficiat motū ad illā p̄ez ip̄edit. Ratio aut̄ p̄hi
tm̄ p̄bat de motu cōpleto. s. qm̄ mobile adest finitū in ac
tu: vt post dicit: et dato q̄ veniat ad finē: tamē nō quie
scit nisi qm̄ nō pellit ab alio: qz in isto casu nō oino adest
in actu et quomodo cūqz sit mot⁹ reflexus nō est p̄tinu⁹:

vt p3 in littera. Ex hoc eēt p3 q̄ si approximāt corpore
qd̄ calefit anteq̄ cōpleat suum motū frige factiūm non
est forte quies media: et vide ea que notauit superi⁹ in cō
mēto. 23. ¶ In cōmēto. 64. vbi dicit. Et motus p̄rariū
differūt fin formā et nāz rē. Nota q̄ videt q̄ hec rō cō
cludit dato q̄ p̄tinuant hi mot⁹ fm̄ tēpus: et vide cōmē
tū. 40. quinti. et 72. huius ocrati. ¶ In cōmēto. 65.
vbi dicit. Et nullū punctuz describit in actu. s. quē possu
mus demōstrare. ¶ Itē in eodē cōmēto vbi dicit. et il
lud qd̄ mouetur p̄tinue īp̄ossible est vt supponat ali
cui rē. i. vt sit in aliqua magnitudine: siue describat in actu
aliquē punctuz in īstati: īstās. n. nō est in tēpore nisi in
potētia: vt declaratū e in. 6. libro in multis locis: et ma
xime cōmēto. 76. s. q̄ nō est aliq̄ īstās īdiuisibile qd̄
pōt demōstrari siue aliquid in eo demōstrari. Vide cō
mētuz. 46. sexti. et illa q̄ ibidē notauit. et si tu intelligis lz
recte et b̄n: demōstratio p̄bi erit firma: et cauillatio bur
lei nulla. īstās eniz est in potētia extra animā sicut p̄
ctus in p̄tinuo: imo minus vt declaratuz est in quarto et
in. 8. et in. 6. Sed aia p̄siderat ipsum p̄tinuare partes tē
poris ac si eēt in actu. Nā nā cōtinui est talis: et intelle
ctus intelligit in actu aliquid. tale īdiuisibile: extra ani
mā tamē est in potētia: sicut dicitur de vniuersali: et si ex
tra aiaz eēt īstās in actu siue īdiuisibile nō pōt aliquis
vere euadere quin p̄tinuuz sit cōpositum ex īdiuisibili
bus: et hec oia p̄nt colligi a cōmētatore hinc ide in. 8.
et in quarto et hic: et vide cōmētū. 80. sexti. et vide cōmē
ta q̄ statim sequuntur et finē hui⁹ cōmēti. ¶ Itē in eodē
cōmēto: vbi dicit. Quoniā īp̄ossible est vt motuz sit
in extremo magnitudinis i actu. ¶ In cōmēto. 76. vbi
dicit. Puncta aut̄ q̄ sunt inter p̄ncipiū et finē magnitu
dinis sunt in potētia. i. nō possunt demōstrari. ¶ In cō
mēto. 68. vbi dicit. Pertrāsire aut̄ medietates īfinitas
in po. i. fm̄ diuisionē p̄ accidēs. s. in partes p̄portiona
les nō h3 partes equales: qz ille sunt finite etiā in poten
tia. et p̄sidera bene totū cōmētū. ¶ Itē in eodē cōmēto
to: vbi dicit. Quoniā p̄tinuatio mot⁹ est p̄pter p̄tinuatio
nez magnitudinis. i. q̄ nō diuidit magnitudinē in actu. s.
sicut sit cū q̄scit in medio siue in aliq̄ p̄te ei⁹: tūc. n. diui
dit magnitudinē in actu. Luz aut̄ nō q̄scit diuidit eā in
potētia tm̄: qz nō designat aliquē p̄ctū in actu: vt ocm̄
est: et vide eēt cōmētū. 101. q̄rti. ¶ Itē in eodē cōmēto: vbi
dicit. Tūc sequit̄ eēt si medietates sūt īfinitę q̄ motū nūq̄
pueniat ad extremū magnitudinis. i. si motū p̄rāsit īfinitas
medietates: quocūqz sint nūq̄ pueniet ad extremū:
sz pueniet: ḡ hec diuisio p̄sumit magnitudinē: et istā ddu
ctionē itēdit h̄ cōmētator: et ad istā r̄idet. ¶ In cōmēto.
75. vbi dicit. S̄cōa e q̄ oia q̄p̄ vniū e oimurū reliquū p̄fe
ctū. i. in illo ḡne. vbi. g. i. ḡne mot⁹ localis. ¶ In cōmēto.
76. vbi dicit. Dis. n. p̄ctū imaginat. vide quō dicit imāgia
tus et nō dicit p̄ctū tm̄. ¶ In cōmēto. 78. vbi p̄hs et p̄mē.
volūt p̄bare q̄ motor p̄m⁹ nō e in mā. Nota q̄ h̄ demō
stratio quocūqz itelligat īfinitū e demōstratio vā. Si. n. itellige
ret īfinitū in motioe. vbi. g. vt moueat in īstati qd̄ vocant
moderni īfiniti vigoris itēsiue: aut q̄ moueat corp⁹ īfinitū
de necessitate mouet in tpe īfinito: s̄ tñ recte itellige. et si
mouet in tpe īfinito mouet in īstati si e v̄tus in mā: et s̄
ecōuerſo. hec. n. duo p̄uertunt in v̄tute corpea: et mani
festū est: et declarabit q̄ nulla v̄tus īfinita itēsiue e in
corpore nisi in corpore īfinito: si tale eēt pole esse: et vide cō
mētū. 80. et iō dicit p̄hs q̄ hec tria. s. motor qui est v̄tus
in mā et motū et tps in quo est mot⁹ sūt eql̄a. i. vel q̄ oia
finita vel q̄ oia īfinita. et iō nō distixit hic cōmētator in
finitū: nā nō idigebat lz: et iō eēt ex quo nō est v̄tus īfinita
in corpore nisi corp⁹ sit īfinitū. nā magnitudo v̄tutis se

quitur magnitudinē corporis ceteris paribus. Sequitur ergo qd si sit aliquod corpus qd mouetur a motore qui est virtus in corpore in tpe infinito: qd ps illius mouebit in tēpore minozi a parte motoris que est in ipso: min⁹ autē infinito est finitū: qd pars mouet in minozi tpe qd sit tps in qd mouet totū. z vlt⁹ virtus infinita qd est in aliquo corpore illud qd est ex ipsa in pre illi⁹ corpis est virtus minoz. z vide de cōmētū. 81. z itelligo hic p virtutē infinitā: infinitā intensiue. minoz autē virtus nō pōt mouere p tm tps: z nota bñ qd si sit in corpore aliq virtus finita intensiue nō pōt mouere nisi in tpe finito: z si mouet in tpe infinito ipsa est infinita intensiue: z sicut si in corpore sit virtus infinita intensiue mouet in tēpore infinito: z si in ipso sit virtus finita intensiue: mouet p tps finitū tm. Et per hoc cōpletur hec demonstratio. z vide in cōmētō sequenti in dubitationib⁹: z vlt⁹ magnitudo virtutis forme corporalis z paruitas ei⁹ f3 magnitudinē corporis in quo est illa forma: z paruitatē ei⁹ qd si est magnū: virtus qd est in ipso est magna: z si est parū: virtus qd est in ipso est parua: cōparādo ad vnā formā qd est in vno corpore: z ideo si virtus seu potētia tot⁹ forme sufficit mouere: ps illi⁹ forme non pōt mouere in tēpore equali tēpore p qd mouet tota forma z potētia: z ideo hec conclusio cū ppositione que declarabit pcludit intētū: si nō cecidit error in ppositione dicēte. Qd mai⁹ est mouet in tpe longiori. Et nota etiā si vnus gradus virtutis. vbi gra. existētis in mā sufficit mouere aliq corp⁹ p centū ānos: medietas illi⁹ potētie si pōt mouere nō pōt mouere p plus qd per quinquaginta ānos z tūc corūpfit. Et tps duratiōis potētie sequit⁹ fortitudinē potētie. i. qd si sit fortior: tps duratiōis est longior si cetera sint paria. vbi gra. corūpēda z relique dispositiōes. Nā illud qd h3 vnū gradū potētie resistit ptra trāsmutantē per duplū tps qd resistit h3 mediū gradū. z ideo fm istū modū si pars potētie sufficit mouere per tps finitū tm: tota virtus finita mouet p tps finitū tm. Et ex hoc patet qd latini nō recte intellexerunt hāc demonstratiōem: z pñdera bñ dicta cōmentatoris z ppositionē dicēte. Qd maius est mouet tēpore longiori: z pñdera etiā illa que dicta sunt a cōmentatore in illa pte de substantiā orbis quā traduxi. Si forte hoc qd dixi de hoc nō sufficit. Item in eodē cōmētō vbi dicit. Sed notādū est qd ppositiones pditionales. Circa hoc vide cōmētū. 94. 4. 4. qrti. Item in eodē cōmētō vbi dicit. Amplius cum oē cōpositū. vt videtur mihi ex isto loco potest fieri ratio fortis ad declarādū qd oīs virtus in corpore est finita. Item in eodē cōmētō vbi dicit. Qd enīz denudatū est a cōpositione z factū eē zc. Vult dicere qd ps igit puenit ad suū intētū. i. qd prim⁹ motor est separāt⁹: z bene pñdera qd ex hac rōne et declarat qd corpus celeste est simplex: qd non est in ipso potentia ad diuisibilitatē neqz corūptionē: z ergo motor est separātus a mā. nā cū sit positū qd corp⁹ celeste est simplex z motor est ali⁹ a moto vt declarātū est in. 7. z in 15. 8. Sequitur qd motor celi est abstract⁹ a mā nō virtus existens in mā. In cōmētō. 79. vbi dicit. Cum enim habuit qd omnis potētia corporis est finita idest intensiue: quāuis vnū consequitur reliquū vt dictū est. Item in eodē loco quasi imediate: vbi dicit. z adiunxit huic ppositioni quā prius probauit. i. qd habens potentiaz finitā zc. i. intensiue quādo existit illa forma in corpore: cuius forme est potētia finita: potest etiā hec ratio intelligi de infinito fm duratiōem. Sed tūc opz supponere qd finitū intensiue cui est in corpore est finitū fm duratiōem. In finitūz enim fm duratiōem cum est in corpore z potest resistere corūpētib⁹ in infinitū est infinite virtutis intensiue: vt dicit Bur. de hoc z bene. Preterea virt⁹ corporea est

in potentia vt corūpat cui sit cōpositū. nullū autem in quo est potētia ad nō esse ppetuatur: z bene pñdera qd vt notauit ista puertunt in potētia mālium. Item in eodē cōmētō vbi dicit. Potest enim sic hic motor h3 actionez infinitā. i. in tēpore. Deinde cū dicit. Omne autē corpus aut potētia in corpore nō habet infinitā actionē. i. intensiue fm qd declarabo in fine cōmētū. Item in illa parte in qua dicit cōmētator. Utrum pñceat corpus celeste aut nō zc. Considera hic quomō accipit finitū indistincte: z accipit vnū loco alterius: quia vnū sequit⁹ ex altero. Item in eodē cōmētō vbi dicit. Nos autem dicimus ex vi verborū Aristo. zc. Nota qd videt⁹ qd sua solutio stat in hoc qd si esset cōpositū corpus celeste: virtus eius eēt finita. Sed quia nō est cōpositū nō est ita. Nam ppositio dicēs. oē corpus habz virtutem finitā est vera in corpore cōposito tātū: qd est semper finite potētie: z generabile z corūptibile. In fine autē de substantiā orbis aliter respōdet z melius: vt dicam: quāuis forte ambe solutiōes coicidāt. Item in eodē cōmētō vbi dicit. Tāto tps in quo suscipit motionem a suo motore erit maius. i. quia maior virt⁹ est in maiori corpore ceteris paribus. Item in eodē cōmētō vbi dicit. Oīa corpora celestia excedūt se. Nota qd hic quasi inuit aliā respōsionem ad hāc questionē: z est etiam bona. Item in eodē cōmētō in fine cōmētū circa illam rōnez que ponitur ibidē: nota qd fm sua pñcipia z fm illa que dicta sunt possumus etiā respōdere illo modo. Nāz demonstratio que iam dicta est sic intelligit. Omnis virtus in corpore est finita intensiue: z virtus corporea finita intensiue nō potest mouere in tēpore infinito. ergo mot⁹ in infinito nō potest esse a virtute in corpore: sed a separata a materia. Prima ppositio declarata est: nā si esset infinita intensiue moueret in infini: quāuis etiā ipsa sit vera si intelligat⁹ de finito in tēpore: nam virtus corporea que est forme materialis nō durat in infinitum. Sed cum motor est imaterialis nō sequit⁹ dubitatio. nam tūc dico qd illa potētia etiam est finita intensiue: nō tamē oīs virtus finita intensiue est finita in tēpore seu in duratiōe. Sed hoc est vnū in virtute finita corporea tm: nam in ipso inuenit⁹ potētia ad corūptionem: z ideo nō sequit⁹ in abstracto mouere in infini. Et vide in questionib⁹ meis de primo motore quomodo declarauit hāc suaz rationē. Considera etiā quomodo itelligit bene ex verbis eius sicut dixi in cōmētō. 78. qd virtus finita intensiue que est in corpore est infinita fm duratiōem: z illa que est finita fm duratiōem est finita intensiue: z que est infinita in duratiōne est infinita intensiue. hoc in virtute materiali. ipse enim in multis locis in hoc cōmētō accipit vnū loco alteri⁹ quia vnū sequitur ex reliquo: in separato autem a materia nō est ita: qd virtus sufficiens mouere per vnūz diem sufficit mouere in infinitū ex quo est oīno trāsmutabilis. Tādē dico qd demonstratio Aristo. est hec. Omnis virtus in corpe est finita: virt⁹ pmi motoris nō est finita: qd fm⁹ motor nō est in corpe. Vel format sic: nulla virtus exist⁹ in corpore est infinita: quibet virt⁹ mouens in infinitū est infinita: ergo. Et fm istū modū nō solū ratio est de primo motore tm. Sed de omnibus motorib⁹ corporum celestiu. Quilibet enim corpozi celesti est motor p prius: z hoc scitur ex diuersitate ppositionez que sunt inter motores z mora: z ex diuersitate motuum z diuersitate mobilitum: ex quo enim isti motores sunt forme z anime corpozi celestium: vt declaratum est in alijs locis: z corpora diuersa saltē f3 prius z poster⁹ debēt habere formas diuersas: opz enim vt sit cōnexio z habitudo naturalis z essentialis inter anīmā z corpus: nō enīz

quelibet forma potest esse forma cuiuslibet corporis et maxime quia isti motus sequuntur naturas motorum: et sunt operationes eorum proprie: quantumvis nature eorum sunt cognita: ut dictum est alibi: manifestus est ergo quod sunt diuersi corporum: et hoc supponit philosophus in metaphysica ut scitur ibidem: propositio tamen sua dicens quod finitum et infinitum dicitur de corpore et de corporeo tantum: sed in corporeo et de eo quod non est virtus in corpore non dicitur hoc vere nisi metaphorice: vel aliquo modo est vera. Prima propositio est vera quomodo cum intelligat finitas: nam si finitas intelligat intensiue, manifestum est quod est vera. ut declaratum est per multa media: et maxime quia moueret in instanti si esset infinita intensiue, extensiuue etiam vel secundum durationem et vera. hoc. n. sequitur a primo. Si. n. esset infinita secundum durationem esset infinita intensiue ut dicitur: et ideo indistincte accepit eam. Ad propositum tamen accipitur per finitatem secundum durationem: pars tamen ad remouendam cauillationem quam quis potest facere contra ipsius dicens quod virtus corporea est finita secundum durationem quando est finita intensiue. sed ego pono eam infinitam intensiue: et ideo potest moueri in infinitum: pars igitur eradicaat hanc responsionem probando hanc responsionem que potest fieri esse impossibilem. nam nulla virtus existens in corpore finito potest esse infinita intensiue: et ideo pars probauit hanc propositioem isto modo. Et cum adiungatur huic quod nullum corpus est infinitum in actu: est manifestus quod nulla virtus in corpore est infinita intensiue. unde sciendum est quod hec propositio est vera. Si aliqua virtus materialis est infinita secundum durationem ipsa est infinita intensiue: vel quia quelibet virtus materialis habet contrarium corrumpens: et ideo si potest in infinitum resistere operibus quod sit infinita intensiue: ut dicit quidam latinus: vel quia forma existens in materia dicitur esse operibus de necessitate quod in illa materia sit potentia ad contrarium et quod in materia illius materie sit potentia ad contrarium. Et ideo operibus de necessitate quod sit vel quod potest esse aliquid contrarium seu corrumpens: et si non: materia non esset in potentia: quod est contra propositum: ex quo ergo non corrumpitur est infinita vigoris intensiue: vel philosophus voluit destruere consequens huius conditionalis: ut concludat oppositum arguentis sic arguendo. Si aliqua virtus materialis est infinita extensiuue ipsa est infinita intensiue. Sed impossibile est ipsam esse infinita intensiue: ut probat demonstratio philosophi: ergo et hec videtur magis esse intentio commentatoris in de substantia orbis. Et ad maiorem declarationem dico quod de corpore celesti due fuerunt opiniones. Una est Auerrois. quam habuit a Platone: Auerrois. ponit celum esse compositum ex materia huius nature cum materia inferiorum et ex forma dante sibi esse per quam constituitur et sit ens in actu: et ipse procedit celus esse corruptibile. Sed tamen perpetua a motore separato. Contra quod sunt demonstrationes Aristotelis in libro celi. illic enim probatum est quod celum non habet contrarium: ergo neque subiectum in potentia ut dictum est: quia si potentia actiua non potest esse: nec potentia passiua potest esse. et ideo si in materia celi est potentia et privatio sicut in materia inferiorum inferiorum. de necessitate oportet quod hic sit contrarium. et quod celum corrumpatur. Preterea declaratum est a philosopho in illo libro. perfecte quod nullus corruptibile potest perpetua ab alio: et hoc videtur quod se notat: quod hoc nihil aliud est quam dicere unam naturam mutari in aliam. nam. n. corruptibilis et eterni sunt nature valde diuersae non coincidentes etiam in genere. Unde dicere aliquid esse corruptibile et ipsius esse perpetuum est dicere ipsum esse non corruptibile et non corruptibile. Quando. n. propria alicuius nature inueniuntur in aliquo tunc iudicamus illud esse illius nature. Si ergo eternitas seu perpetuitas sit in aliquo illud de necessitate habet naturam eternam aliter non essent hic nature proprie et determinate et consequentia propria et determinata.

ta. Possent. n. quis dicere secundum hoc quod accidentia propria ignis vel alteri forme sunt in aliquo: et tamen illud non est illius nature: et sic destrueret scientiam. Nos. n. cognoscimus naturam esse diuersas per operationes et propria diuersa. Perpetuitas autem seu eternitas. id est duratio in infinitum saltem sequitur de necessitate et proprie naturam eternam. et autem fuit auerpace ponentis in celo esse materiam: et ipsius esse compositum ex materia et forma dante sibi esse. Illa tamen materia est alteri nature: ita quod in illa materia non est potentia ad transmutationem subalterne nec ad alterationem. Et dicit quod hoc compositum non est corruptibile: sed tamen compositum quod est ex materia horum inferiorum. Et hec propositio est oino falsa et impolita. primo enim hoc dicitur videtur esse voluntarie dictum nos enim non peruenimus ad compositionem et ad naturam materiam nisi per transmutationem in subalterna. ex quo ergo hic non est transmutatio neque natura transmutabilis: quomodo possumus scire illic esse materiam. Si enim non esset transmutatio in rebus: nos diceremus quodlibet ens est unum. id est habet unam naturam: sicut ipsum est unum in actu. Et a fortiori pars quod nulla habemus viam ad cognoscendum materiam in qua non est potentia. Preterea hoc est dicere contradictoria sine fide ratione. Nam in quo non est potentia ad contradictoria in eo non est potentia. potentia. n. non est nisi ad contradictoria: nisi esset potentia equiuoce dicta: et si non est in ipsa potentia tunc natura eius est nulla rei actualis: et ergo non recipit formam dante ei esse. nam hec potentia est bona oino: non est in ipso potentia ad contradictoria: ergo non est in ipso potentia: non est in eo potentia in sua natura. ergo est ens aliquod in actu. et non recipit esse actuale a forma. Materia enim existens in actu secundum suam naturam non recipit formam dante ei esse actuale. Ex duobus enim in actu non fit unum vere compositum: et ego vere non intelligo quomodo forma dat esse in actu materiam celi sicut relique forme ex quo non est in natura illius materie potentia neque privatio: et ideo ex hac potestate vere sequitur propositio Auerrois. Si. n. illa natura est natura in qua non est potentia neque privatio: tunc illa est ens in actu: et in hoc assimilatur forme quia sit in potentia ad motum localem ut declarauit commentator: et hanc formam per quam mouetur non dante ei esse: et hec est propositio Auerrois. Nam Auerrois ponit celum esse subiectum in actu ex se non per formam dante ei esse: et est quasi medium inter formam et materiam. Et enim si forme: quod non est in potentia nec est in eo privatio neque recipit esse a forma: sed est ex se existens in actu ut dicitur: et tamen in actu oino perfecte nisi per suam formam separata ut dictum est alibi: est autem simile materie aliquo modo. nam ipsius est in potentia ad motum circularem: et est est idiuuiduum demostratum et ens demostratum in actu: et hanc unam figuram in actu et oia ista sunt in corpore per materiam: et sunt in materia propria forma. In hoc tamen corpore non sunt propter formam dante esse sed propter motorem separatum. unde corpus celeste et oes eius disponentes sunt propter motorem qui motor precedit dimensiones in illomet subiecto seu materia. non enim illis sunt dimensiones indeterminate in potentia: neque forma recipit illis mediatis: sed sunt tamen determinate: quod habent illa corpora: sed suas nature: hoc tamen habent propter formas eorum separatas neque illa corpora celestia sunt idiuuidua unius speciei: sed sicut idiuuidua. nam illa non componuntur vere ex genere et differetia: sed sunt tamen determinata et homini: et sunt diuersa inter se secundum suas nature: et secundum nature motorum ipsorum. Sunt tamen diuersa idiuuidua secundum propositum et posteriori sunt eorum motores. sicut hoc nomen idiuuiduum non dicitur uniuoce de istis et de inferioribus unum ut dicitur Commentator potentia hanc gradus: hec igitur corpora non sunt neque forme neque materie proprie dicte neque compositum ex materia et forma. Sed est quedam subalterna corpora. id est quantitas que magis debet dici subiectum quam materia. et ideo hec corpora celestia non sunt abstracta: neque forme et sunt idiuuidua eo modo quo dicitur est. Et ex istis si quis

habet intellectum bene dispositum potest videre defectum cauillationum latinozum circa hec. hec tamen oia perfecte declarabo in libello de substantia orbis deo uolente. Quantitas tamen horuz corporuz dicitur vel equi uoce vel fm prius et posterius: cu quantitate illoz corporuz generabilium et corruptibilium: sicut et substantia istozum cum substantijs generabilium et corruptibilium et forme illozum cum formis illozum. unde credendum: est q sicut forma illius corporis nobilior est formis illozum inferioru: et alterius nature: ita et materia seu subm illius animalis celestis: et accidentia sequentia naturam illius: et maxime cum sit pmi motum ex se et causa oium istozum inferiorum. Cause enim intrinsece eterni et generabilis et corruptibilis non est eiusdem generis: nec eternum et corruptibile ingrediuntur sub vno genere vniuoco: et ideo auēpace concedit positionem Averroy non p̄siderando. p̄. cōtra ambas opiniones est illud qd declaratum est sepe qd omne compositum ex materia et forma dante ei eē: vel ex forma generica et forma specifica ex qua vna se habet vt materia reliqua vt forma est vere factum: et hoc probatū est in qōnibus meis de unitate intellectus per rationes philosophozum: quas nullus bene dispositus negare potest fm doctrinā philosophorū. Præterea philosophus probauit hoc idem in. 13. metaphysice. hoc modo. Ibidē enim determinat hęc questionem. s. Utrum res eterne sint compositæ seu esse possint ex elementis: et capit h elementa pro materia et forma et arguit sic. omne constitutum ex elementis est compositum: omne compositum componitur ex rebus in quarū natura est potentia cōponi ex eis. i. q sunt possibilis ad recipiendum compositionem: et hoc videtur certum. nā in nā componentium vt componentia hmoi intelligitur vere potentialitas. Et omne in cuius causis est potentialitas ad hoc vt illud sit: ipsuz est possibile esse in vno tempore: et non est in alio: et cum declaratū est q in reb⁹ eternis non est in eis possibilitas nō esse. ergo nulla res eterna est cōposita tali cōpositioni: et ideo omne cōpositum est vere factum: vere autem factuz non potest esse eternum a parte ante et a parte post: et a fortiori primuz motum. Præterea sequeretur q demonstratio Aristoteli in hoc. 8. eē: nulla: et maxime fm auēpace. nam ipse ponit celum esse compositum et eternuz non factū: neq; in sua natura est corruptibilitas: postuz ergo dicere q illa forma materialis mouet in eterno: fm autem Auicē forte hoc non sequitur: quia quāuis ipse dicat celuz esse cōpositum ponit ipsum esse corruptibile fm suam naturā: sed tamen dicit ipsum perpetuatū a forma separata: dicentes autē q ratio philosophi in hoc principio fundatur. s. qd deus est infiniti vigoris intensiue: et q nulla virtus materialis est infinita intensiue: v. quidam latini: nihil dicunt. Maxime enim incōueniens est dicere Aristotelem volendo demonstrare aliquid in declaratione illius qd philosophi credent demonstrasset oppositū vel saltem illud quod est magis dubitabile conclusionem: imo videtur qd hoc non possumus pcedere nisi supponēdo ipsum esse separatum. Præterea fm opinionem illi⁹ nulla esset ratio ad probandum primū motorem esse separatum. possumus enim dicere qd hec virt⁹ est materialis et est infinita intensiue: et cognoscitiua: et tamē nō mouet in instanti: quia non vult vel quia passum nō potest recipere hanc actionez sicut dicit ipse: q quāuis sit deus infiniti vigoris intensiue: tamē non mouet in instanti: qz non vult: vel per aliaz cām que placet eis: et ideo hoc dicitur destruit demonstrationem phi. Præterea illud qd dicit qd potest mouere in instanti tamen non vult: nō est

intelligibile apud philosophos. Querunt enim philosophi si potest ponatur in esse. Item querunt vtruz potest velle: et si potest velle ponatur in esse: et si nō pot velle. q nullo modo pot. distinctiones aut quibus isti respondere credunt nulle sunt apud scientes fm pbiam: sed nō opz de omnibus imaginationibus curam habere. Reliquæ autem rōnes phozū contra ista dicta: sunt dicte per me in questionibus meis de unitate intellect⁹: et pmo motore. Ratio autem Joannis gramatici contra demonstrationem Aristoteli. nulla est. ipse enim dicebat q virtus celi per quā celum durat in infinitū est infinita fm duracionem: et tamē est in corpore finito. Et ideo apud ipsuz celum habet virtutem finitā et est corruptibile. Uel oportet dicere q demonstratio Aristoteli sit nulla. et est ratio multum apprensus: cum bene cōsideratur. nam si quis diceret ei qd hec virtus est finita intensiue: infinita extensiue ipse diceret similiter esse dicendū in demonstratioe Aristotelis. Et tunc ipsa esset nulla. Responso autē vera in hoc est illa quā ponit Cōmētator in fine de substantia orbis: et hec est in sūma. Joānes enim supponebat vnū falsum. Credebat enim celum durare in infinitum per virtutem additam ei: hoc autē nō est verum. Et si enim eternum et incorruptibile propter priuationem causaz corruptentiū. In sua enim nā nō est potētia neq; priuatio neq; contrarietas. Et ideo ipsuz fm suam naturam est eternum per priuationem illarum causarū nō per virtutem additam. Illud ergo super qd Aristoteli est iustentatus in hac intentione: vt dicit Cōmētator cōmēto. 4. i. 2. metaphysice. est qd omnis actio equalis. i. vniformis infinita semper eterna: necessario fit a potētia: cuius actio est infinita cui nulla transmutatio accidit propter quam deficiat actio: et omnis potētia motoris in loco in corpore cui accidit transmutatio: necesse est vt ei⁹ actio nō sit semper eterna: quia ab alio mouetur. i. per motum subiecti: vel quia illd quod est in materia potest moueri ab alio. Demonstratio ergo Aristoteli in hoc. 8. est ex p̄p̄is: et p̄missis et conclusio sunt prime. i. q separabilitas inest motori eterno s; q motor eternus seu forme eterne: quia idē sunt forma et motor et maxime in istis nō per aliam naturā: vt dicit Cōmētator de primo in libro poste. in cōmento magno. Et si intellectus possibilis etiā est abstractus: forte hoc est qz intellectus agens qui mouet in eternum est idem cum intellectu possibili: non tamen dico vnum. i. motozē in eterno esse causam alterius: sed volo qd vnum non inest alteri per aliam naturam. Intellect⁹ etiā possibilis est forma eterna: vt dictū est in questionibus meis: et forte hec demonstratio nō est ex proprijs nisi respectu motorum horum corporum celestium. hic tamen. s. circa hunc p̄cessum octauū sunt duo genera demonstrationū in h. Vna est a posteriori: et alia est a causa: per motum enim eternū probamus motozē esse eternū: et per hoc habetur qd ipse est separatus: postea fit demonstratio in causa in perpetuitate mor⁹: qz motor est separatus: et hec demonstratio est a propositionib⁹ primis et immediatis. hic autem intelligo per primus duo. i. q p̄dicatum inest subiecto in propositionibus nō per aliaz naturā nec per causaz: quia nulla causa est in hoc q motor separatus mouet in eterno: nisi quia est separatus intransmutabilis: vt innuitur a Cōmētatoze in de substantia orbis: neq; sequitur propter hoc qd aliquid sit magis notū et minus notum: et reliqua inconuenientia. Nā per effectum probatur causam esse: nō tamen per causaz probatur effectum esse. Hec enim est alia species cognitionis a prima. Nam per illam causam referendo ipsaz ad suū effectum habetur notitia magis perfecta: sed non p̄bat

effectum esse: et ideo non est demonstratio circularis: ut inuitur hoc a Lōmentatoze in primo posterioꝝ. in cōmēto magno. vii in scdo p̄cessu acquiritur p̄fecta cognitio p̄clusionis per demonstratiōē cause tm: cuius p̄missis non sunt notioꝝ apud nos p̄clusionē: vel aliquādo quedā demonstratiōes cause tm sunt ex causis agētibus vel materialibus quib⁹ positis nō necessario ponitur p̄clusio sed causa: sed nō acquiritur tunc causa cōclusionis seu nō p̄batur conclusio: sed acquiritur cognitio eius perfectioꝝ que est alia species cognitionis a p̄mā: in demōstratiōe autem simplici cuius p̄missis notioꝝ res sunt nobis et nature et habēt reliqua requisita p̄batur esse rei per causas: et ideo hec verē et p̄prie est demōstratio simpliciter. Reliquē autē que pertinet huic questio: et dicta modernoz̄ circa limitationē Aui. et Auer. et circa omnia huic pertinentia: et solutiones omnium dubitationū si que sint: perfecte declarabo deo volente in libro de substantia orbis. Illic enī dicā omnia q̄ pertinent huic questio: et ea declarabo diffuse: et iā gratia dei feci: hoc tamen dico hic: q̄ auctoritates istorum viroz̄ nō debent impedire intellectum ab hac veritate. Quia vere demōstratio Aristo. firma est. et credo q̄ qz hoies non intelligunt demonstratiōes p̄horūz odio habent p̄hiam: et dicunt p̄hos dicere res fantasticas non demōstratas: et quasi hec omnia dicta sunt a Lōmētatoze vel in actu vel in potentia p̄p̄nqua. ¶ In cōmento. 22. vbi

dicat. Et adhuc remanet mouēdo. i. sine eo qd̄ moueat. Vult dicere a manu. ¶ In eodem cōmento. vbi loquitur de inundatione. vbi dicit. Cū sit motus successiuus. Vide cōmentuz. 69. quarti. Et nota q̄ hec successio nō est sicut successio platonis: et cōsidera. ¶ In cōmento. 83. vbi dicit. Et etiam mutat se ab eo qd̄ mouet illuz̄ fm̄ finem. i. ab appetibili. et vide cōmentum. 17. Finis.

¶ Hoc opusculum annotationum et c. finitum fuit anno latinoꝝ. 1485. in fine Julij florentie.

¶ Questionuz̄ in libros physicoꝝ Aristotelis magistri Joannis de Janduno: trium insuper questionū annexarum ab opinione quorundam latinoꝝ et alioꝝ discrepantium. s. de p̄mo motore. De efficientia mundi: ut p̄hi volunt. De esse et cētia et vno. Pariter quoq̄ annotationū nonnullaz̄ in cōmentatoꝝ dicta minime a quibusdā latinis et alijs recte intellecta per singulos sparsim libros physicoꝝ notatu dignissimoz̄. Helie hebzei cretensis philosophi et medici nō vulgaris: qui et eorūdem omnium insuper castigatissimus extitit emendatoꝝ: finis hic imponitur felix.

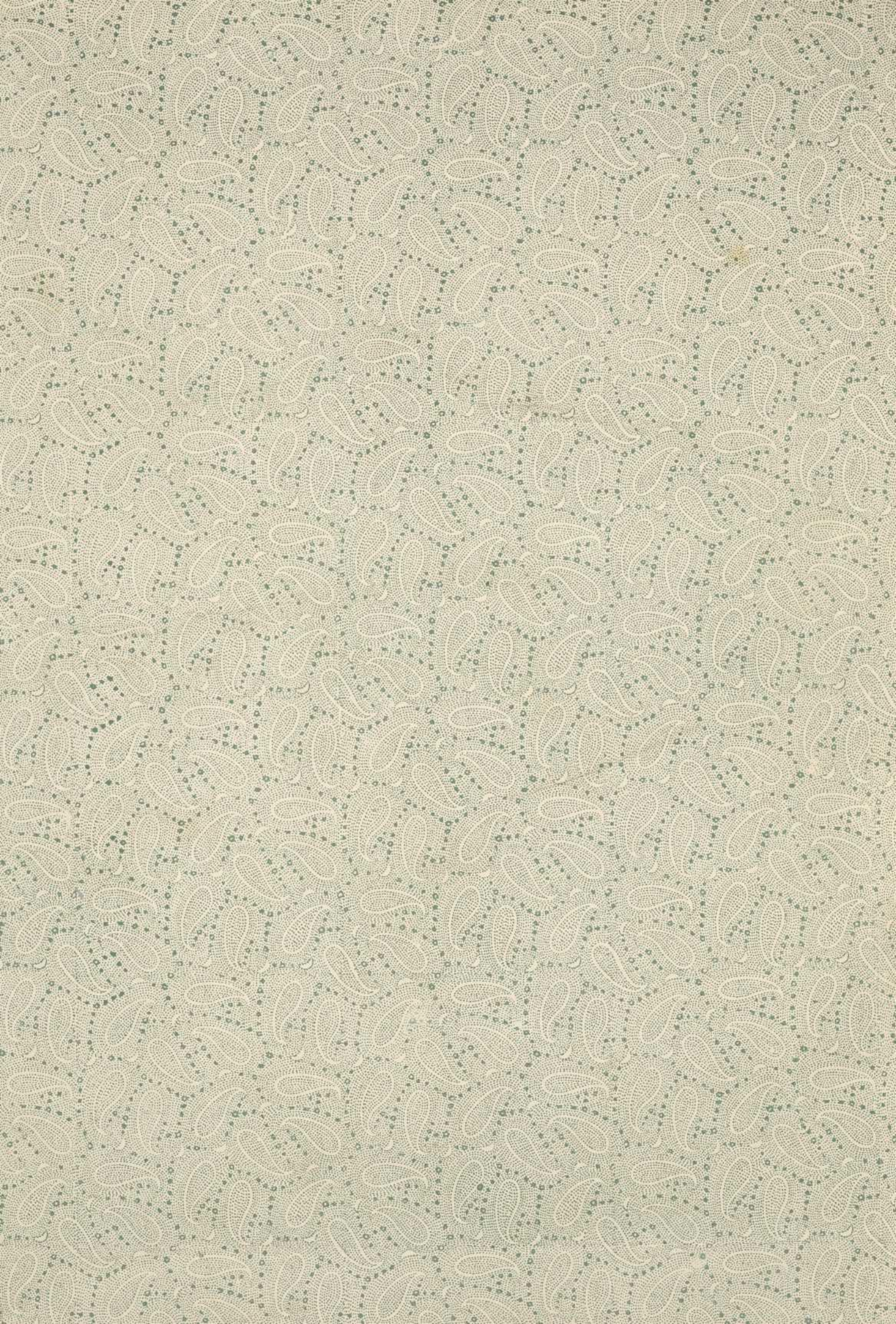
Impressum Venetijs Anno domini. M. cccc. xvi. die viij. mensis Maij regnante lo incito Principe Leonardo Lauredano.

Registrum

Q uoniam Joānis Tabula tituloꝝ	S ¶ Item illud hoc dubitauit: sit imobilis celi: ignis maxie	D respectu alioꝝ: ad vltimum et corpus propter extrinsecō: sed si
A ¶ Quoniam super ruptibile per se vnde linconiensis se sed res causata	H ¶ 3. Lōmētatoꝝ grauitas nō est modo in vacuo extra aiā: sed	P ¶ Oppo ^m arguit et augmentatio in eius p̄clusionē: tempore pars
B suppōne: sic est blemate de p̄n ^o sibile bene p̄t aliquid est quod	I determinata gnitudo. n. saltē alius motus intelligeret	D demonstratiōez ¶ Qd̄ helie q̄ aiā celi est alia q̄ de ^o est mouens
L nālium debent eo qd̄ quid et sint alia intelligētia vel in obliquo	K non negatur duos numeros nōnes. Una est liditatis p̄cedēs	R causa et causatum finis est etiam dicit autē acquirit gnatio neq̄
D numero cū illa perfectio motus hoc nomē calitas fm̄ suā essentiam	L vt p̄z inducēdo. habeat vnam uisibile linee istud nō sufficit	S accipit potentia: sibile agēs per se: simpliciter. Vel ¶ In p̄mēto. 68.
E ad indiuiduum esse extra. vnde natura et intell ^s Et forte sic debet	M alterius: vel fm̄ non repugnat. mul est cū corpe: vel alicui ^o alteri ^o	T est impossibile se habet per tas est eterna et et quum ita sit. s.
F ¶ Item omnia cipue inq̄tum sub alia p̄ria p̄riam ad aliud	N nullam tamen est q̄ genus qd̄ mā p̄ma subiecta nus ab eterno	Finis.

Hyponomeus - Caper libros in cura

Appollinaris. Super Libros de caia =

